

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І.МЕЧНИКОВА

НАУКОВА БІБЛІОТЕКА
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Серія: Біобібліографія вчених Одеського (Новоросійського) університету
Випуск: Історики

ДМИТРО ПАВЛОВИЧ УРСУ

Біобібліографічний покажчик

Одеса
«Астропринт»
2006

ББК 63.1(4Ук – 4Од)7 – 8

Т 727

УДК 930.1(01)(477.74)

Упорядники

Г.П.Бахчиванжи

В.В.Самодурова

Автор вступної статті

Ф.О.Самойлов

Бібліографічний редактор

М.О.Подрезова

Друкується за рішенням Бібліотечної ради НБ ОНУ та Вченої ради історичного факультету ОНУ

Т 727 Дмитро Павлович Урсу: Біобібліографічний покажчик / ОНУ ім. І.І.Мечникова. Наук. б-ка; Упорядники: Г.П.Бахчиванжи, В.В.Самодурова; Автор вступ. ст.: Ф.О.Самойлов; Бібліогр. ред. М.О.Подрезова. – Одеса: Астропринт, 2006. - . – (Сер. «Біобібліографія вчених Одеського (Новоросійського) університету; Вип. Історики).

Покажчик продовжує серію «Біобібліографія вчених Одеського (Новоросійського) університету». Присвячений вченому-історику, доктору наук, професору ОНУ Д.П.Урсу з нагоди 70-річного ювілею з дня народження. Зроблена спроба зібрати, систематизувати та узагальнити відомості про педагогічну, наукову та громадську діяльність вченого.

Біобібліографія містить в собі статтю про життя та діяльність вченого, хронологічний покажчик праць, літературу про нього та допоміжний довідковий апарат. Призначається історикам, викладачам, студентам, історикам науки, краєзнавцям.

Зміст

- Від упорядників
- Професор Д.П. Урсу: До 70-річчя вченого / Самойлов Ф.О.
- Основні дати життя та діяльності Д.П.Урсу
- Хронологічний покажчик праць Д.П.Урсу
- Перелік робіт, які були рецензовані Д. П.Урсу
- Література про життя та наукову діяльність Д.П.Урсу
- Перелік докторських дисертацій, при захисті яких Д.П.Урсу виступав офіційним опонентом
- Алфавітний покажчик наукових праць
- Тематичний покажчик
- Іменний покажчик
- Список прийнятих скорочень

Від упорядників

Продовжуючи серію «Біобібліографія вчених Одеського (Новоросійського) університету», Наукова бібліотека університету чергове видання цієї серії присвячує вченому-історичу. Показчик виходить з нагоди 70-річного ювілею відомого фахівця з історії Англії та Франції, африканської історіографії, проблем методології, джерелознавства та архівістики, доктора історичних наук, професора кафедри нової та новітньої історії Одеського національного університету ім. І.І.Мечникова Дмитра Павловича Урсу.

Упорядники показчика прагнули не лише зібрати, систематизувати і узагальнити всі основні відомості про життя, педагогічну і наукову діяльність ювіляра, але й розкрити внесок Д.П.Урсу в історичну науку, проаналізувати творчий доробок вченого за минулі роки, показати значення його творчої та громадської діяльності для освітлення проблем реформування вищої школи, успішного вивчення історії і культури кримськотатарського народу та інших проблем, яких він торкається в сучасному житті.

Біобібліографічний показчик складається із кількох частин – біографічного нарису з додатком основних дат життя та діяльності Д.П.Урсу, власне бібліографічного показчика (монографії, статті із збірників, періодики, енциклопедичних видань), літератури про життя та діяльність вченого та допоміжного довідкового апарату.

Праці вченого поділені на два самостійних підрозділи за формою документів: монографії та статті. Всі вони розташовані в хронологічному порядку, починаючи з 1961 року. В межах кожного року монографії стоять за алфавітом назв праць. Статті поміщено у такій послідовності: описи книг та брошур, описи статей із збірників, періодичних видань, тези виступів на конференціях, з'їздах та симпозіумах, потім рецензії на твори інших авторів та праці, де вчений виступає у якості рецензента.

У хронологічному показчику праць Д.П.Урсу не вказаний як автор, за винятком, коли праця написана у співавторстві. У таких випадках всі автори приводяться після назви через косу лінію у такому порядку, в якому вони стоять на титульному листі самої праці.

У підрозділі про життя та діяльність усі публікації про Д.П.Урсу розташовані у прямій хронологічній послідовності.

До бібліографії додається довідковий апарат, який складається із алфавітного показчика праць Д.П.Урсу, іменного, тематичного показчиків, та списку прийнятих скорочень. У алфавітному показчику посилання на рік виходу монографії дається курсивом.

Доповнює видання перелік наукових праць, які були рецензовані Д. П.Урсу, перелік докторських дисертацій, при захисті яких Д.П.Урсу виступав офіційним опонентом та багатий ілюстративний матеріал – це фотографії із особистого зібрання родини професора Д.П.Урсу, фотографії обкладинок самих відомих праць вченого, нагороди, дипломи та ін.

В усіх абеткових показчиках, що входять до складу біобібліографії, прийнятий змішаний українсько-російський алфавіт. Праці, які опубліковані татарською мовою теж розміщені за таким алфавітом, тому що для цієї мови застосована кирилиця.

Майже всі роботи, які увійшли до біобібліографії переглянуті *de visu*. Якщо ж упорядники не мали змоги переглянути видання, то така позиція у хронологічному показчику праць має відмітку*.

Біобібліографія розрахована на фахівців з історії, викладачів, студентів, істориків науки, краєзнавців, архівних, музейних та бібліотечних працівників, книголюбів.

Професор Д.П. Урсу: До 70-річчя вченого

Розвиток та досягнення будь-якої галузі науки визначають, в першу чергу, люди, особистості, які плідно працюють на її ниві. Яскравим прикладом саме такого відданого й результативного служіння науці є діяльність доктора історичних наук, професора Дмитра Павловича Урсу – відомого в Україні та далеко за її межами талановитого вченого і педагога, наукові публікації якого, як свідчить даний біобібліографічний покажчик, безсумнівно сприяли розвитку та підвищенню авторитету вітчизняної історичної науки.

В жовтні 2006 року професору Д.П. Урсу виповнилося 70 років. Все його свідоме життя, починаючи з 1953 року, коли він вступив до історичного факультету, пов'язане з Одеським університетом. Тут він пройшов аспірантуру по кафедрі нової та новітньої історії, де працював на різних посадах, на протязі 10 років завідував кафедрою. Життя так склалося, що він мусив покинути Одесу. 19 років він працював в Криму, але нещодавно повернувся до рідного університету і продовжує працювати професором цієї ж кафедри.

Біографія професора Урсу справді неординарна, є всі підстави повною мірою вважати його *self-made man*, людиною, що сама себе зробила. Він народився в Молдові в сім'ї сільських учителів. Мати, яка закінчила Яський університет і була всебічно освіченою людиною, походила з старовинного роду православних священників, генеологічне древо якого сягає 350 років. Батько походив з роду вільних селян. Мабуть, хтось з його предків був дуже сильним і незграбним бо одержав прізвисько Ведмідь (молдавською мовою «урсу»), яке з того часу перетворилося на прізвище. Під час війни маленький Дмитрик втратив батьків, залишився сиротою з 10-річного віку, жив один, без батьків. Мандрував і жебракував, тікав з різних дитячих будинків доки не опинився в трудовій виховній колонії на Кубані.

В 1953 році він закінчив середню школу в місті Майкопі і вирішив стати істориком. Як відомо, в 1941 – 1942 роках під час евакуації, Одеський університет перебував саме в цьому місті. Вчителька російської мови вчилася в ОДУ і багато розповідала про своїх улюблених викладачів. Отже, у Дмитра Павловича не було вагань, куди їхати продовжувати навчання – в Одесу. Мрія юнака здійснилася – він став студентом історичного факультету, склавши всі іспити на «відмінно».

Вчився Дмитро Павлович старанно, охоче, маючи схильність до всесвітньої історії нового та новітнього часу. Його вчителями були відомі вчені – майбутній професор П.О.Каришковський, який керував його першою курсовою роботою, завідувач кафедри, майбутній професор К.Д.Петряєв, а також доценти І.В.Зав'ялова, І.Д.Головка, Є.В.Сизоненко, Б.М.Меламед, І.Ф.Болтенко. Багато часу приділяв Дмитро Павлович самоосвіті, читаючи шедеври світової літератури; любив латинську мову і, як розповідають його однокурсники, вивчив напам'ять промову Цицерона проти Катіліни, чим надзвичайно здивував викладача, який свого часу викладав ще в дореволюційному університеті. В 1956 році Дмитро Павлович добровольцем поїхав на збирання урожаю на цілині в Північному Казахстані.

Дипломну роботу Дмитро Павлович писав під керівництвом доцента І.Д. Головка і стосувалася вона національно-визвольного руху в Індії після Першої світової війни.

Після закінчення університету молодий історик Дмитро Урсу поїхав на роботу в сільську школу Херсонської області, на якій проявив себе талановитим, перспективним педагогом. Незабаром він був висунутий на посаду директора школи, де працював 6 років. Але його вабила наукова робота, і в травні 1965 року, коли відзначали 100-річчя ОДУ, він вступив в заочну аспірантуру по кафедрі нової та новітньої історії. З січня 1967 року був переведений на стаціонарну форму навчання. Науковим керівником став професор К.Д. Петряєв, тема роботи – «Робітничий клас і соціальна політика Англії на початку ХХ століття». Для її виконання Дмитро Павлович ретельно опрацював документальні матеріали, англійську пресу, що були знайдені в одеських бібліотеках. В Москві він вивчив протоколи засідань англійського парламенту – палати громад і палати

лордів. В Центральному партійному архіві були знайдені нові документи про зв'язки більшовиків з лівими соціал-демократами Великої Британії, а в Архіві зовнішньої політики – листування російського посла в Лондоні. Оскільки в ОДУ тоді не було спеціалізованої ради, Дмитро Павлович мусив захищати кандидатську дисертацію в Пермському університеті (провідною організацією був Московський університет), опонентами були професор Л.Ю. Кертман і доцент Г.М. Алпатова. Захист відбувся в листопаді 1969 року, а ще в січні, відразу після закінчення аспірантури, Дмитра Павловича було призначено старшим викладачем. Почалась його тривала і плідна педагогічна робота у вищій школі. Однак невдовзі, за наказом міністра вищої освіти СРСР, Дмитро Павлович був направлений на навчання у Московський інститут іноземних мов (тепер – Московський лінгвістичний університет) з тим, щоб підготувати його до роботи за кордоном.

По закінченні навчання Дмитро Павлович одержав відрядження на викладацьку роботу у Вищій педагогічній інститут в столиці Республіки Малі, місті Бамако. Тут Дмитро Павлович виконував обов'язки професора, викладав французькою мовою різні курси зі всесвітньої історії. Оскільки продовжити вивчення історії Англії не було ніяких можливостей, він з чистого аркуша починає дослідження нової теми – зародження і еволюцію сучасної національної історіографії в країнах Тропічної Африки. В Малі Дмитро Павлович працював 4 роки і після повернення на батьківщину був висунутий на посаду завідувача кафедри (з першого вересня 1976 року). На цій посаді він перебував 10 років, працюючи над докторською дисертацією, висновки з якої пройшли апробацію в численних публікаціях та на різноманітних конференціях, конгресах та семінарах як в СРСР, так і за кордоном.

В 1979 - 1980 роках він завершив свою фахову підготовку в Парижі, в Центрі африканських досліджень Сорбони, а також в університетах міст Бордо і Марселя. Зверх програми відвідував лекції видатних учених сучасності – етнолога К.Леві-Строса та історика Е.Леруа-Ладюрі, в Коллеж де Франс. Він також працював в Національній бібліотеці, Національному архіві та Архіві колоніальних країн (м. Екс-ан-Прованс).

Чи не найперший радянський дослідник, Дмитро Павлович працював над документацією Архіву ЮНЕСКО, про що написав статтю для журналу «Советские архивы».

Відразу після повернення зі стажування Дмитро Павлович завершив роботу над докторською дисертацією про національну історіографію країн Тропічної Африки, яка у вигляді монографії (19 авт. арк.) була надрукована в Москві видавництвом «Наука». Патріарх радянської африканістики академік Д.О. Ольдерогге схвалив структуру, зміст і теоретичні узагальнення роботи і погодився бути опонентом на її захисті. Книга вийшла друком у 1983 році, а вже в січні 1985 року пройшов її прилюдний захист в Інституті сходознавства Академії наук СРСР. Офіційні опоненти – академік Д.О.Ольдерогге, доктори наук А.Б.Давидсон, В.О.Трофимов і Л.Д. Яблочков, як і провідна установа – Інститут Африки АН СРСР, дали схвальну оцінку роботі. Було вказано, що робота Дмитра Павловича започаткувала новий напрямок в історичній африканістиці, що подібного дослідження досі немає в зарубіжній науці. Автор довів типологічну спорідненість генези та стадій розвитку національних історіографій таких пригноблених країн як Ірландія, Чехія, Індія з тим, що спостерігалось в Тропічній Африці 1960-1980 років. Він піддав критичному аналізу понад 500 творів африканських істориків англійською, французькою та португальською мовами. Спеціалізована рада, до складу якої входив, наприклад, коріфей світової орієнталістики акад. Г.М.Бонгард-Левін, одногосно присудило одеському ученому ступінь доктора історичних наук. Вища атестаційна комісія затвердила його того ж року, в рекордно короткий термін. Роком пізніше Дмитро Павлович присвоєно учене звання професора по кафедрі нової та новітньої історії.

В 1976 - 1986 роках професор Д.П.Урсу завідував кафедрою нової та новітньої історії в Одеському університеті ім. І.І.Мечникова. За цей час він організував велику Міжнародну конференцію з проблем міжнародного робітничого руху разом з академічними установами Києва і Москви (1977), наукові читання пам'яті професора К.П.Добролюбського (1985). Названа вище монографія з африканської історіографії перемогла на Всесоюзному конкурсі кращих наукових праць і була премійована. Пізніше його проекти ще двічі перемагали на конкурсах і він одержував гранти від Міжнародного фонду «Відродження», а також від уряду Королівства Нідерланди на видання наукових праць та подорож за кордон.

В 1986 р. Дмитро Павлович був запрошений на посаду завідувача кафедрою Сімферопольського державного університету з наданням житла. Він мусив погодитися у зв'язку з сімейними обставинами, оскільки вирішити житлову проблему в Одесі було неможливо. З 1986 по 2005 роки Дмитро Павлович працював в Сімферополі, спочатку в Таврійському національному університеті ім. В.І.Вернадського, пізніше в Міжнародному Таврійському еколого-політологічному університеті, одночасно за сумісництвом і в національному. Загалом він завідував кафедрою на протязі 27 років в трьох університетах і набув, таким чином, великий досвід організації навчального процесу та науково-дослідної роботи. Слід додати, що при від'їзді до Одеси він залишив своє книжкове зібрання з історії Сходу чисельністю 1300 книжок і журналів десятима іноземними мовами як дар Республіканській кримськотатарській бібліотеці ім. І.Гаспринського.

Творчому стилю Дмитра Павловича притаманний постійний пошук нових концептуальних підходів, велике розмаїття тем і сюжетів, якими він переймається. Широке коло наукових інтересів свідчить про його справді енциклопедичну підготовку і велику лінгвістичну культуру: він опрацьовує джерела та спеціальну літературу практично на всіх європейських мовах, за винятком угорської, вільно володіє трьома – англійською, французькою та румунською, а також, зрозуміло, українською та російською. Науковий доробок ювіляра стосується історії Англії та Франції, африканської історіографії, проблем методології, джерелознавства та архівістики. Останні роки він успішно вивчав історію культури кримсько-татарського народу, а також проблему реформування вищої школи.

З особливою увагою і пошаною ставиться Дмитро Павлович до архівів. Немає, здається, центральних архівів в Москві і Петербурзі де б він не працював. Він постійно повторює своїм учням, що романтику історичного ремесла можна відчутти лише в архіві, тут завершується фахова підготовка історика. Перелічити усі установи, де він знаходив невідому до того інформацію, неможливо. Але назвемо кілька з них: у Франції він працював в Національному архіві в Парижі та в новоствореному архівосховищі колоніальних країн в місті Екс-ан-Прованс. Він був чи не перший радянський дослідник, який побував в архіві ЮНЕСКО (надрукував про нього статтю), в Спеціальному архіві НКВС, де зберігаються трофейна документація окупованих німцями країн (Польщі, Чехословаччини, Франції, Бельгії, Данії). Також серед перших він відвідав архів Військової колегії Верховного Суду СРСР, який тимчасово зберігається в ЦАМО (м. Подольськ), в Архіві зовнішньої політики СРСР, як тільки міністр Е.А. Шеварднадзе його відкрив. Він працював і в архівах Києва, Одеси, Сімферополя, Бамако. Тому не дивно, що публікації Дмитра Павловича насиченні посиланням на оригінальні, невідомі науці документи і рукописи. Ще один приклад: він поїхав своїм коштом до Стамбулу, щоб вивчити архівні матеріали про життя професора Б. Чобан-заде; книга про нього побачила світ 2004 року.

Науковий доробок Дмитра Павловича на сьогодні складає понад 300 назв, в тому числі 8 монографій, що опубліковані не тільки в нашій країні, а й закордоном – в Німеччині, Франції, Малі, Мексиці, Туреччині, Естонії. З доповідями він виступав на поважних наукових конгресах, конференціях і семінарах в Парижі, Брюсселі, Бамако,

Братиславі, Бухаресті, Москві, Харкові. Окрім цього, його бібліографія нараховує 120 газетних публікацій. Серед них – єдина кінорецензія на фільм Л. Параджанова «Тіні забутих предків», що з'явилася на шпальтах газети «Червоний степ» (м. Гола Пристань Херсонської області) у далекому 1965 році. Пізніше в університетській газеті «За наукові кадри» опублікував цикл нарисів «Листи з Африки». Великого суспільного резонансу набула його дискусійна стаття в газеті «Правда» про шляхи реформування університетської освіти (1987 р.). Друкувався він і в багатьох інших газетах, включаючи одеські.

Ювіляр щиро віддає свої знання, досвід студентській молоді, охоче працює з аспірантами і магістрами. Він підготував 7 кандидатів наук, в тому числі громадян Куби та Палестини, консультував двох майбутніх докторів наук, які успішно захистили дисертації і зараз працюють завідувачами кафедр в Харківському і Дніпропетровському університетах. Професор Д.П.Урсу виступав опонентом по докторських дисертаціях в університетах, наукових установах Києва, Харкова, Москви, Петербурга, Ташкента. Він був членом спеціалізованих рад в Інституті сходознавства НАН України, в Одеському (політологія), Запорізькому університетах. Тепер він є членом таких рад в Одеському (історія) та Дніпропетровському університетах. Слід відзначити і те, що Дмитро Павлович є членом поважних наукових товариств: Наукового товариства ім. Т. Шевченка, Наукової ради АН СРСР з проблем Африки (1977-1991), Російської асоціації усної історії, віце-президентом Українського біографічного товариства тощо. Він також є членом редколегії журналу «Культура народів Причорномор'я» і науково-педагогічного журналу «Тасіль» («Освіта»).

Свій ювілей Дмитро Павлович зустрічає в розквіті своїх творчих сил. Він має великі видавничі плани – готовий до друку рукопис учбового посібника «Вступ до методології історії», зібрано новий матеріал для другого видання підручника «Міжнародні організації: історія та сучасність». В Інституті Африки РАН затверджений план-проспект фундаментальної монографії по історії Дагомеї (Беніна) на основі унікального джерельного матеріалу. Є ще інші, більш далекі, плани та проекти.

Колектив історичного факультету щиро вітає свого старшого колегу з ювілеєм, зичить йому творчої наснаги, нових звершень у роботі, міцного здоров'я та довгих років життя.

Ф.О. Самойлов, доцент,
завідувач кафедри нової та новітньої історії
Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова

Основні дати життя та діяльності Д. П. Урсу

Дмитро Павлович Урсу народився 10 жовтня 1936 р. в с. Корнова (Молдова) в сім'ї сільських учителів: Урсу Павла Овдійовича і Урсу (Михайлович) Надії Юстинівни. Під час війни втратив батьків і деякий час був безпритульним.

- 1945 – 1948 вихованець різних дитячих будинків в Молдови, Україні та Росії
- 1948 – 1953 вихованець Камнномостської дитячої трудової виховної колонії, Краснодарського краю
- 1953 закінчив середню школу у м. Майкоп, Краснодарського краю
- 1953 – 1958 студент історичного факультету Одеського державного університету
- 1958 – 1967 учитель історії, директор сільських шкіл в Херсонській області
- 1965 – 1967 аспірант заочного відділення кафедри нової та новітньої історії Одеського державного університету
- 1967 – 1969 аспірант стаціонару тієї ж кафедри
- 1969 захистив кандидатську дисертацію на тему "Робітничий рух Англії на початку XX ст. і соціальна політика буржуа зії" в спеціалізованій науковій раді Пермського університету
- 1969 – 1976 старший викладач, доцент кафедри нової та новітньої історії Одеського державного університету
- 1970 – 1971 навчався на 10-місячних курсах французької мови при Московському інституті іноземних мов (тепер – Московський лінгвістичний університет)
- 1972 – 1976 відряджений за кордон, виконував обов'язки професора Вищого педагогічного інституту (тепер Малійський національний університет) м. Бамако, Республіка Малі
- 1976 – 1986 завідувач кафедри нової та новітньої історії Одеського державного університету
- 1977 обраний членом Наукової ради Академії наук СРСР з питань Африки
- 1979 – 1980 стажувався у Сорбонському університеті (м. Париж, Франція)

- 1985** захистив докторську дисертацію на тему "Сучасна історіографія Країн Тропічної Африки" в спецраді Інституту сходознавства Академії наук СРСР (м. Москва)
- 1986 – 1997** завідувач кафедри нової та новітньої історії Сімферопольського державного університету (тепер –Таврійський національний університет)
- 1987, 1992** стажування в Московському державному університеті на кафедрі нової та новітньої історії
- 1990** обраний віце-президентом Російської асоціації усної історії
- 1994** член редколегії журналу "Культура народів Причорномор'я"
- 1996 – 2003** завідувач кафедри сходознавства та міжнародних відносин Таврійського екологічного інституту, за сумісництвом – професор Таврійського національного університету
- 1996** обраний віце-президентом Українського біографічного товариства
- 1996** обраний членом Наукового товариства ім. Т. Шевченка
- з 1998 р.** член редколегії науково-педагогічного журналу "Тасіль" ("Освіта")
- 2003 – 2005** професор кафедри нової та новітньої історії Таврійського національного університету
- з 2005 р.** професор кафедри нової та новітньої історії Одеського національного університету

Хронологічний покажчик праць Д.П. Урсу

Окремі видання праць

1969

1. Рабочий класс Англии в начале XX века и социальная политика буржуазии: Автореф. дис. ... канд. ист. наук. / Перм. гос. ун-т. – Пермь, 1969. – 19 с.

1982

2. Методические указания и программа спецкурса «Источниковедение истории нового и новейшего времени». – Одесса: Изд-во ОГУ, 1982. – 19 с.
3. Программа спецкурса «Проблемы новой истории стран Азии и Африки в советской и зарубежной историографии» / Д. П. Урсу, Л.В. Никулина. – Одесса: Изд-во ОГУ, 1982. – 21 с.

1983

4. Современная историография стран Тропической Африки, 1960 – 1980. – М.: Наука, 1983. – 263 с.

Рец.: Хміль І. С. Проблеми історії країн Тропічної Африки // Укр. іст. жур. – 1984. - № 7. – С. – 156 – 157; Амвросова М. Н. // Вопр. истории. – 1984. - № 5. – С. 129 – 131; Mihail P. // Revue Roumaine d'Etudes Internationales. – 1985. – № 3. – P. 296 – 297; Pavlikova V. // Historicky casopis. – 1985. – № 1. – S. 123.

1986

5. **Методические указания и программа спецкурса «Историография африканской истории».** – Одесса: Изд-во ОГУ, 1986. – 15с.

1987

6. Рецензування: Кертман Л.Е. История культуры стран Европы и Америки, 1870-1914. – М.:Высш. школа, 1987. – 304 с.

1990

7. **Историография истории Африки: Учеб. пособие.** – М.: Высш. школа, 1990. – 302 с.

1991

8. **Устная история: теория и практика: Программа и методические указания по спецкурсу / Симферопол. гос. ун-т.** – Симферополь: Изд-во СГУ, 1991. – 34 с.

1994

9. **История Мали в новое и новейшее время / Д. П. Урсу, С. С. Новиков.** – М.: Наука, 1994. – 286 с.

1995

10. **Методология исторической науки: Программа курса для государственных университетов / Д. П. Урсу, В. П. Золотарев; Сыктывкар. гос. ун-т; Симферопол. гос. ун-т.** – Сыктывкар, 1995. – 14 с.
11. **Методология исторической науки: Методические указания по спецкурсу.** – Симферопол. гос. ун-т. – Симферополь, 1995. – 71 с.

1997

12. **Пер. з фр., наук. ред., примітки до кн.: Шулер Ж. 50 великих дат мировой истории.** – Челябинск: Урал ЛТД, 1997. – 279 с.

Рец.: А.Г. История – это воскресение // Веч. Одесса. – 1997. – 21 нояб.

1999

13. Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941) / Респ. Крымскотатар. б-ка им. И. Гаспринского. – Симферополь: Крымучпедгиз, 1999. – 144 с. – (Родник знаний).

Рец.: Али Р. Кендимизни билейик (Ми повинні знати самі про себе) // Къырым. – 1999. – авг. 21; Дехтярева Н.А. Біля джерела кримськотатарської культури // Вісн. Книжкової палати. – 1999. – № 10. – С. 20-21; Чишко В. // Бібліотечний вісник. – 2000. – № 1. – С. 10; Отзывы и предложения: (Из писем читателей) // Голос Крыма. – 1998. – 3 июля; Семена Н. На подступах к «Крымской энциклопедии» // Зеркало недели. – 1999. – 2 окт.

14. Рецензування: Масаев М.В. Таврические татарские дивизионы: Документы и материалы из истории военной службы крымских татар. – Симферополь: Доля, 1999.

15. Деятели крымскотатарской культуры (1921-1944 гг.): Библиогр. словарь / Респ. Крымскотатарская б-ка им. И. Гаспринского. – Симферополь: Доля, 1999. – 240 с. – (Родник знаний).

Рец.: Дехтярева Н.А. Возвращая забытые имена // Библиотечное дело и краеведение. – 1999. – С. 153 – 156; Усеинова Д. Имена и судьбы тех далеких дней // Голос Крыма. – 1999. – 11 июня; Семена Н. На подступах к «Крымской энциклопедии» // Зеркало недели. – 1999. – 2 окт.

2000

16. Профессора Таврического национального университета им. В.И. Вернадского, 1918 – 2000. – К.: Лыбидь, 2000. – 150 с.
17. Международные организации: Учеб. пособие / Тавр. экол. ун-т. – Симферополь: РИО ТЭИ, 2000. – 231 с.
18. Рецензування: Непомнящий А.А. Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века): Биобиблиогр. исследование. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2000.

2001

19. Рецензування: Непомнящий А.А. История и этнография народов Крыма: библиография и архивы (конец XVIII – начало XX в.). – Симферополь: Доля, 2001. – 816 с.
20. Рецензування: Поляков В.Е. Историческая эволюция городской топонимики Симферополя. – Симферополь: Сонат, 2001. – 224 с.

2002

21. Рецензування: Юнусова Л.С. Крымскотатарская литература: Сб. произведений фольклора и литературы. – Симферополь: Доля, 2000. – 344 с.

2003

22. Рецензування: Непомнящий А.А. Историчне кримознавство (кінець XVIII – початок XX ст.): Біобібліогр. дослідження. – Сімферополь: Бізнес-Інформ, 2003. – 456 с.

2004

23. Бекир Чобан - заде: жизнь, судьба, эпоха. – Симферополь: Крымучпедгиз, 2004. – 276 с.

Рец.: Янъы Китаплар (Нові книги) // Маариф ишлери. – 2005. - № 2 (64). – С. 4; Кочубей Ю. М. Трагедія людини, трагедія народу // Східний світ. – 2005. – № 3. – С. 128 – 130; Голос Крыма. – 2005. – 1 апр.; Янъы Дюнья. – 2005. – 26 февр.

24. Рецензування: Бобков В.В. Статистики Таврической губернии (XIX – начало XX в.): Биобиблиогр. указатель. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2004. – 304 с.
25. Рецензування: Мусаева У.К. Подвижники крымской этнографии, 1921-1941: Историогр. очерки. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2004. – 214 с.
26. Рецензування: Поляков В. Клад и другие караимские истории. – Симферополь: Доля, 2004. – 144 с

2005

27. Професори Таврійського університету, 1918 – 1941: Біогр. нариси. – Сімферополь: ДіАйПі, 2005. – 108 с.
28. Рецензування: Непомнящий А.А. Арсений Маркевич: Страницы истории крымского краеведения. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2005. – 432 с.
29. Рецензування: Поляков В.Е. Улицами Симферополя: История городской топонимики. – Симферополь: Крымчупедгиз, 2005. – 320 с.
30. Рецензування: Шупик І.І., Кравченко Н.Б. Політологія: Навч. посібник: В 2 ч. – К.: ДАЖКГ, 2005. – 118 с.+ 127 с.

Публікації у збірниках, журналах, енциклопедіях і газетах

1961

31. Теоретичне навчання педагогічних кадрів // Рад. степ. – Іванівка (Херсон. обл.), 1961. – 3 січ.
32. Вийшли в поле школярі // Рад. степ. – 1961. – 29 черв.
33. По шляху до соціалізму: Лист з Румунії // Рад. степ. – 1961. – 16 верес.

1962

34. Шкільна агіткультбригада // Рад. степ. – 1962. – 17 берез.

1963

35. Тут ми живемо: Красзнавчі нотатки // Червоний промінь. – Нижні Сірогози (Херсон. обл.), 1963. – 23, 28 листоп.

1965

36. Знання слухачів і підготовка лектора // Заповіти Леніна. – Гола Пристань (Херсон. обл.), 1965. – 23 лют.
37. За тісний зв'язок сім'ї і школи // Заповіти Леніна. – 1965. – 9 берез.
38. Школа споруджується... 5 років // Наддніпрянська правда. – Херсон, 1965. – 7 серп.
39. Батьки і діти // Заповіти Леніна. – 1965. – 28 жовт.

1966

40. Успіх українських митців (Враження від кінофільму «Тіні забутих предків») // Заповіти Леніна. – 1966. – 21 січ.
41. Як готуватись до занять: Консультація // Заповіти Леніна. – 1966. – 15 лют.
42. Йому було дев'ятнадцять // Наддніпрянська правда. – 1966. – 23 лют.
43. Варте поширення // Комсомольська іскра. – Одеса, 1966. – 4 берез.
44. Румунія в рихтуванні новобудов: Нотатки туриста // Заповіти Леніна. – 1966. – 23 серп.

1967

45. Аспірантурі – увагу громадськості: З відкритих партійних зборів ОДУ // За наукові кадри. – 1967. – 28 черв.
46. Безробіття в країнах капіталу // Наддніпрянська правда. – 1967. – 27 лип.

1968

47. До питання про економічне становище англійського пролетаріату на початку ХХ століття // Матеріали наукової конференції молодих учених університету (27-28 черв. 1968 р.) / ОДУ ім. І.І.Мечникова. – Одеса, 1968. – С.135-139.

1969

48. Робітничий клас Англії на початку ХХ ст.. і соціальна політика буржуазії // Укр. іст. журн. – 1969. – № 3. – С. 128 – 129.
49. В. І. Ленін про робітничий рух Європи та США на початку ХХ ст. / Д. П. Урсу, К. Д. Петряєв // Питання нової та новітньої історії. – 1969. – Вип. 9. – С. 25 – 32.
50. Проблема безробіття і соціальна політика урядових кіл Англії на початку ХХ ст. // Питання нової та новітньої історії. – 1969. – Вип. 8. – С. 103-113.
51. Рец.: [Рецензия] // Культура.- Кишинев, 1969. – № 20. – С. 19-20. – Рец. на кн.: Кертман Л.Е. География, история и культура Англии. – М.: Высш. школа, 1968. – 542 с.

1970

52. В.І Ленін про одиночне, особливе, загальне в міжнародному робітничому русі 1900 -1919 рр. / Д.П. Урсу, К.Д. Петряєв // Ідеї Леніна перемагають. – К.: Вид-во КДУ, 1970. – С. 254 - 265.

1971

53. Інтернаціональний рух солідарності європейського пролетаріату з Паризькою Комунією // Укр. іст. журн. – 1971. – № 3. – С. 14-23.
54. Английский пролетариат и коопартнершип // Вопросы истории международного рабочего движения. – Пермь: Изд-во ПГУ, 1971. – № 8. – С. 109-120.
55. Засоби соціальної буржуазії проти страйкового руху в 1900-1914 рр. // Питання нової та новітньої історії. – 1971. – Вип.13. – С. 97-105.

1972

56. Науковий огляд збірника “Питання нової та новітньої історії”. Вип. 1-12 // Укр. іст. журн. – 1972. – №1. – С. 128-132.
57. Наукова сесія до 200-річчя з дня народження Ш.Фур'є // Укр. іст. журн. – 1972. – №7. – С.156-157.
58. Проблемы истории английского рабочего движения в эпоху империализма // Новая и новейшая история. – 1972. – № 3. – С.211-212.
59. Рец.: [Рецензия] // Новая и новейшая история. – 1972. – № 3. – С. 195-197. – Рец. на кн.: Elton G.R. Modern Historians on British History, 1485 -1945. – London, 1970.

1973

60. З історії англійського фабричного законодавства епохи імперіалізму англійського фабричного законодавства епохи імперіалізму // Питання нової та новітньої історії. – 1973. – Вип. 17. – С.93-101.

61. О научной работе кафедры новой и новейшей истории Одесского государственного университета им. И.И. Мечникова // Питання нової та новітньої історії. – 1973. – Вип. 16. – С.138-141.
62. Рец.: [Рецензия] // Вопр. истории. – 1973. – № 6. – С. 184 -186. – Рец. на кн.: Grimal A. De l'Empire Britannique au Commonwealth. – Paris, 1971.

1974

63. Перспективы развития исторической науки в Тропической Африке // Вопр. истории. – 1974. – № 4. – С. 187-188.
64. У африканских историков // Азия и Африка сегодня. – 1974. – № 5. – С. 12.

1975

65. Народы Африки на пути независимости и прогресса / Д. Урсу, Ю. Жуков // Коммунист Молдавии. – 1975. – № 6. – С. 26-33.
66. Les etudes sur l'histoire de l'Afrique Occidentale en URSS // Etudes Maliennes. – Bamako, 1975. – № 13. – P.47-61.

1976

67. Устные источники по истории Западной Африки // Сов. этнография. – 1976. – С. 131-133.
68. Африка мрій і дійсності // За наукові кадри. – 1976. – 20 лют. – (Листи з Африки).
69. Країна на берегах Нігера // Там само. – 4 берез. – (Листи з Африки).
70. На північному сході країни // Там само. – 12 берез. – (Листи з Африки).
71. Вища нормальна школа // Там само. – 19, 26 берез. - (Листи з Африки).

1977

72. Рец.: [Рецензия] // Asien, Afrika, Lateinamerika. – Berlin, 1977. – Рец. на кн.: Ki - Zerbo J. Histoire de l'Afrique Noire. – Paris, 1973.

1978

73. Всесоюзна наукова конференція в Одесі // Укр. іст. журн. – 1978. – № 8. – С. 127- 128.
74. У этнической карты народов мира: Догоны // Вопр. истории. – 1978. – № 8. – С. 212- 217.

1979

75. Революция и история: Становление новой эфиопской историографии // Всесоюзная конференция по эфиопским исследованиям: Тез. – М.,1979. – С. 36 - 37.
76. Современная историческая наука Тропической Африки // III Всесоюзная конференция африканистов: Тез. – М. , 1979. – Вып. 2. – С. 71 - 72.

77. Становление национальной историографии в странах Тропической Африки // *Вопр. истории.* – 1979. – № 2. – С. 192 - 194.
78. Рец.: [Рецензия] // *Новая и новейшая история.* – 1979. - № 2. – С. 192 – 194. – Рец. на кн.: *Источниковедение африканской истории = Afrika zamani [Сб. ст.] / АН СССР. Ин-т всеобщей истории; Редкол.: А.Б.Давидсон и др. – М.: Наука, 1977. – 300 с.*
79. Рец.: [Рецензия] // *Народы Азии и Африки.* – 1979. – № 4. – С. 248 - 249. – Рец. на кн.: *Ramos de Almeida P. Portugal e a escravatura en Africa. Cronologia. Do sec – XV ao sec XX. – Lisboa, 1978.*

1980

80. На «русских» улицах Парижа // *Веч. Одесса.* – 1980. – 16 авг.
81. Научный обзор збірника “Питання нової та новітньої історії” // *Укр. іст. журн.* – 1980. – № 12. – С. 50 – 56.
82. О работе кафедры новой и новейшей истории Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова // *Новая и новейшая история.* – 1980. – № 6. – С. 230 - 231.

1981

83. Востоковедение и африканистика на XV Международном конгрессе исторических наук // *Народы Азии и Африки.* – 1981. – № 2. – С. 175 – 182.
84. От Невольничьего берега до Народной Республики Бенин // *Вопр. истории.* – 1981. – № 3. – С. 103 -111.
85. Прошлое Африки на всемирном форуме историков // *Азия и Африка сегодня.* – 1981. – № 2. – С. 49.
86. Французская африканистика: центры, люди, проблемы // *Народы Азии и Африки.* – 1981. – № 6. – С.131-140.
87. Рец.: [Рецензия] // *Вопр. истории.* – 1981. – № 10. – С.141-142 – Рец. на кн.: *Историческая наука стран Африки. – М.: Наука, 1979. – 302 с.*

1982

88. Архив ЮНЕСКО в Париже // *Сов. архивы.* – 1982. – № 7. – С. 24 - 29.
89. Архивы колониальной истории Франции // *Новая и новейшая история.* – 1982. – № 3. – С. 161 - 168.

1983

90. К вопросу о рождении национальной историографии в Анголе и Мозамбике / Д.П. Урсу, А. М. Хазанов // *Вопросы африканской истории: Сб. ст. – М.: Наука, 1983. – С. 212 – 234.*
91. Традиционная история и историческая традиция // *Традиции и современность: Материалы сессии Научного совета АН СССР по проблемам Африки. – М.: Наука, 1983. – С. 35- 46.*
92. У истоков африканской революционной демократии // *Вопр. истории.* – 1983. – № 10. – С. 110 - 120.

1984

93. История и политика в Тропической Африке // IV Всесоюзная конференция африканистов: Тез. – М.: Наука, 1984. – Вып. 4. – С. 35 - 36.

1985

94. Изучение истории Африки в США // Вопр. истории. – 1985. – № 10. – С. 161-166.
95. Историография и науковедение // История и историки: Историогр. ежегодник за 1981 г. – М.: Наука, 1985. – С. 134 - 140.
96. Основные идейно-теоретические течения и школы в историографии стран Азии и Африки // Актуальные вопросы историографии Востока нового и новейшего времени. – М.: Наука, 1985. – С. 135-138.

1986

97. Идейная борьба в современной африканской историографии // Историографические исследования по африканистике и востоковедению. – Краснодар: Изд-во КубГУ, 1986. – С. 22 - 41.
87. Историческая наука // Африка: Энцикл. справочник. – М.: Сов. энциклопедия, 1986. – Т. 1. – С. 78-80.
88. К вопросу об идейном кризисе современной западной африканистики // История культуры народов Африки: Материалы науч. конф. – М.: Изд-во ИААН, 1986. – Ч. 1. – С. 129 - 136.
89. Научная конференция в Одесском государственном университете им. И.И. Мечникова // Новая и новейшая история. – 1986. – № 2. – С.234 - 235.
91. Атиено-Одхиамбо Эдуард // Африка: Энцикл. справочник. – М.: Сов. энциклопедия. – 1986. – Т. 1. – С. 284.
92. Баландые Жорж // Там же. – С. 305.
93. Бубу Хама // Там же. – С. 371.
94. Глеле Морис // Там же. – С. 450.
95. Графт-Джонсон Джон // Там же. – С. 454.
96. Диань Пате // Там же. – С. 477.
97. Диоп **Шейх Анга** // Там же. – С. 479.
98. Кагаме Алексис // Там же. – С. 606
99. Кимамбо Исария // Там же. – С. 659.
100. Рец.: [Рецензия] // Сов. этнография. – 1986. – № 4. – С. 170 - 173. – Рец. на кн.: *Peuples du Golfe du Benin. Etudes reunites et presentees par F. de Medeiros.* – Paris: Karthala, 1984.

1987

101. «Альма матер» на перекрестках высшей школы // Правда. – 1987. – 21 июня.
102. Конти - Россини // Африка: Энцикл. справочник. – М.: Сов. энциклопедия, 1987. – Т. 2. – С. 18 - 19.
103. Ли Абдулай // Там же. – С. 49.
104. Мвенг Энгельберт // Там же. – С. 272.
105. Ньяне Джибрия // Там же. – С. 272.

106. Обенга Теофия // Там же. – С. 273.
 107. Огот Бетуэлл // Там же. – С.274.
 108. Очиенг Уильям Роберт // Там же. – С. 283.
 109. Раумбана // Там же. – С. 307.
 110. Таддэсэ Тамрат // Там же. – С. 422.
 111. Тэкле Цадык Мэкурия // Там же. – С. 489.
 112. Успенский Порфирий // Там же. – С. 505.
 113. Эфиопистика // Там же. – С. 579 - 581.
 114. Проблемы преподавания источниковедения в высшей школе: Круглый стол // Новая и новейшая история. – 1987. – №2. – С. 166 - 189.
 115. Университеты и профессура // Вестн. высш. школы. – 1987. – № 2. – С. 90 - 91.
 116. Формы и методы идеологической работы / Д.П. Урсу, Л.О. Голден // Распространение марксизма-ленинизма в Африке. – М.: Наука, 1987. – С. 24 - 34.

1988

117. Solidarite internationale avec l’Ethiopie dans les annees de l’agression italienne fasciste // Proceedings of the Ninth Intern Congress of Ethiopian Studies, Moscow. – М., 1988. – Vol. 4. – P. 160 - 166.

1989

118. Леворадикальная историография ЮАР в свете нового политического мышления // Новое мышление и Африка: Тез. всесоюз. науч. конф. – М.: Изд-во ИААН, 1984. – Вып. 4, ч.1. – С. 40 - 42.
 119. Методологические вопросы устной истории // Источниковедение отечественной истории. – М.: Наука, 1989. – С. 3 - 32.

1990

120. Колониальный раздел Африки и его последствия: Дискуссия в зарубежной историографии // Раздел Африки и его последствия: Материалы междунар. науч. конф. – М.: Изд-во ИААН, 1990. – С. 109 - 117.
 121. Устная история как история современности // Перестройка исторического образования: Тез. науч.- метод. конф. – Днепропетровск: Изд-во ДГУ, 1990. – С. 64 - 65.

1991

122. Устная история в современном мире // Проблемы устной истории в СССР: Материалы науч. конф. – Киров: Изд-во КПИ, 1991. – С. 1- 4.

1992

123. Устная история как научная и учебная проблема // Проблемы устной истории и современность: Материалы науч. конф. – Калининград: Изд-во КИХМ, 1992. – С. 1 - 3.
 124. Кодекс интервьюера // Там же. – С. 49 - 50.

1993

125. Archives de l'histoire coloniale française en Russie // Revue française d'histoire d'outre-mer. – Paris, 1993. – Т. 80, № 300. – P. 457 - 465.

1994

126. Будут ли уточнения? // Таврические ведомости. – 1994. – 20 мая.
127. Востоковедение в Таврическом (Крымском) университете // История науки і техніки: проблеми дослідження, викладання, гуманізації освіти: Тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. – Дніпропетровськ, Вид-во ДДУ, 1994. – С. 160 - 170.
128. З історії сходознавства на Півдні України // Східний світ. – 1994. – № 1-2. – С. 135 - 150.
129. Къырым илими ве медениетининъ фаджиасы (Доля кримських учених) // Янъы дюнъя. – 1994. – майыс 18.
130. Къырым татар гъечмиси ве гъелети (Вивчення кримських татар) // Къырым. – 1994. – майыс 4.
131. Etudes sur l'histoire de l'Asie du Sud- Est en Russie et en Ukraine // Lettre de l'AFRASE. – 1994. – № 32. – P. 15 -16.
132. L'Histoire en Afrique Tropicale: centres de recherche, hommes, idées // Les sciences hors d'Occident au XX siècle: Resumes. – Paris: Unesco, 1994. – P. 111 - 112.
133. History in Tropical Africa: centers, people, ideas // 20th Century Science beyond the Metropolis: Abstracts. – Paris: Unesco, 1994. – P.113 - 114.
134. Kirim tatar arastirmalarinin decmisi ve delcedi // Emel. – Ankara, 1994. – № 204. – S. 16 - 17.

1995

135. Востоковедение и востоковеды Крыма в 20 - 30 – е годы // Тези міжнародної конференції на честь А.П. Ковалівського. – Х.: Вид-во ХДУ, 1995. – С. 32 - 33.
136. Историческое время как методологическая проблема // Учен. зап. Симферопол. гос. ун-та. – 1995. – № 1(40). – С. 41 - 45.
137. Методология истории, что это такое? // Клио. – 1995. – № 1/4. – С. 3 - 7.
138. Одесский университет в 20 - 30 – е годы // Демократическое действие. – 1995. – № 2. – С. 20 - 22.
- 139.«... особенно засорен враждебным элементом» // Одес. университет. – 1995. – 12 трав. – С.4; 7 черв. – С.15.
140. Сила исторической правды // Республика Крым. – 1995. – 10 окт.
141. Трагедия крымской науки и культуры // Кримські татари: історія і сучасність: Матеріали міжнар. конф. – К.: Основи, 1995. – С. 180 - 184.
142. Kirim bilim ve kulturunun faciasi // Emel. – 1995. – № 208. – S. 3 - 9.

1996

143. З історії сходознавства в Криму // Східний світ. – 1996. – № 2. – С. 109 - 120.
144. Медениет фидайилери (Подвижники культури) // Йылдыз. – 1996. – № 2. – С. 101 - 119.
145. Методологія історії вчора і сьогодні // Наша школа. – Одесса, 1996. – № 3. – С. 17 - 21.

146. Политика коренизации и судьбы крымскотатарской интеллигенции // Проблемы политической истории Крыма: Итоги и перспективы: Материалы науч. конф. – Симферополь, 1996. – С. 88 - 90.
147. Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Осман Акчокраклы // Голос Крыма. – 1996. – 15 марта.
148. Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Усеин Боданинский // Голос Крыма. – 1996. – 29 марта.
149. Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Асан Сабри Айвазов // Голос Крыма. – 1996. – 12 апр.
150. Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Мустафа Бекиров // Голос Крыма. – 1996. – 12, 19 июля.
151. Устная спонтанная история в закрытом обществе // Историческое краеведение: теория и практика: Материалы Рос. науч.-практ. конф. – Барнаул, 1996. – С. 46 - 48.

1997

152. В библиотеках России, Украины, Франции и других стран: Послесловие // Кинг Э. Как пользоваться библиотекой: Практическое руководство для учащихся и студентов. – Челябинск: Урал ЛТД, 1997. – С. 143 - 155.
153. Востоковедение и востоковеды Крыма, 1918 - 1941 // Востоковед. сб. – 1997. – № 1. – С. 4 - 27.
154. Зовнішня політика УНР: історичні уроки і перестороги // До 80 – річчя відродження української державності: Доповіді і повідомлення на всеукр. наук. конф. – Симферополь, 1997. – С. 18 - 20.
155. Картина М.Самокіша «Еміграція кримських татар» і радянська цензура // Крим. світлиця. – 1997. – 21 листоп.
156. Поэт и художник: Из истории культурной жизни Крыма // Культура народов Причерноморья. – 1997. – № 2. – С. 219 - 225.
157. Notas sobre historia oral en la sociedad sovietica // Estudios del Hombre. – 1997. – № 6. – P. 238 - 246.

1998

158. Чобан-заде: жизнь и смерть: По архив. данным // Проблемы формирования экологического мировоззрения: Тр. междунар. конф. – Симферополь, 1998. – С. 114 - 115.
159. Выдающийся ученый- тюрколог Б. Чобан-заде: жизнь и деятельность // Востоковед. сб. – 1998. – № 2. – С. 3 - 19.
160. Две судьбы: народный поэт // Голос Крыма. – 1998. – 30 янв.
161. Две судьбы: народный художник // Голос Крыма. – 1998. – 23 янв.
162. Культурная мозаика прошлого: Работа над ББС продолжается // Голос Крыма. – 1998. – 3 июля.
163. Страницы истории Демократической республики Сан-Томе и Принсипи // Культура народов Причерноморья. – 1998. – № 4. – С. 152 - 157.
164. Трупчу Джумазие // Голос Крыма. – 1998. – 3 июля.
165. Шаркъшынаслыкъ ве Къырым шаркъшынаслары (Кримське сходознавство і сходознавці) // Йылдыз. – 1998. – № 2. – С. 111 - 136.
166. Трагедия 17 апреля 1938 года // Голос Крыма. – 1998. – 17 апр.
167. Культурное возрождение крымских татар в 1920 – е годы // Голос Крыма. – 1998. – 6 нояб.

168. Professor P. Ardashev in Tartu // Museum of Tartu University Annual Report, 1997. – Tartu, 1998. – P.76 - 84.

1999

169. Большой террор в Крыму: трагедия народа, трагедия культуры // *Голос Крыма*. – 1999. – 22, 29 окт.
170. Видатний фізик-теоретик // *Крим. світлиця*. – 1999. – 8 жовт.
171. Винахідник променів життя // *Крим. світлиця*. – 1999. – 26 листоп.
172. Володар води й землі // *Крим. світлиця*. – 1999. – 29 жовт.
173. «Добиваясь своих прав...»: Публікація документу з Держ. архіву Російської Федерації // *Крим. світлиця*. – 1999. – 10 верес.
174. Діячі кримськотатарської культури // *Крим. світлиця*. – 1999. – 2 лип.
175. Доктор загальної історії // *Крим. світлиця*. – 1999. – 13 жовт.
176. «Є ще у нас профани»: З історії укр. школи в Криму // *Крим. світлиця*. – 1999. – 3 верес.
177. Карательная юстиция в региональном измерении: 37-ой год в Крыму // *Вісн. ун-ту внутрішніх справ*. – 1999. – Вип.7, ч.2. – С.36 - 47.
178. Корюмли тюркшынас алим Бекир Чобан-заде: Омюри ве фаалиети (Видатний учений-тюрколог Б.Чобан-заде: Життя й діяльність) // *Йылдыз*. – 1999. – №3. – С.127 - 147.
179. Культурное возрождение крымских татар в 1920-е годы // *Материалы междунар. конф. памяти Амета Озенбашлы*. – Симферополь, 1999. – С.36 - 45.
180. Перший декан // *Крим. світлиця*. – 1999. – 24 верес.
181. Судьба крымских национал-коммунистов: На культурном фронте в эпоху террора // *Къасевет*. – 1999. – №27. – С.2 - 5.
182. Сходознавець В.Й.Филоненко // *Крим. світлиця*. – 1999. – 17 груд.
183. Філолог з світовим ім'ям // *Крим. світлиця*. – 1999. – 12 листоп.
184. «Я не только читаю, но и пишу» // *Голос Крыма*. – 1999. – 3 дек.
185. Предисловие // *Деятели крымскотатарской культуры (1921-1944): Биобиблиогр. словарь*. – Симферополь, 1999. – С.3 - 7.
186. Аббасова Зейнеп // Там же. – С.10 - 11.
187. Абибулла Амет-Рашид // Там же. – С.11.
188. Аблямитова Зоре // Там же. – С.15 - 16.
189. Азизов Якуб // Там же. – С.20 - 21.
190. Айвазов Асан Сабри // Там же. – С.21 - 24.
191. Акки Исмаил // Там же. – С.26 - 27.
192. Акчокраклы Осман // Там же. – С.27 - 31.
193. Александрович Ромазан // Там же. – С.31 - 32.
194. Алиева Муневр // Там же. – С.33 - 34.
195. Асанов Али // Там же. – С.41.
196. Асанов Эмирсеит // Там же. – С.42 - 43.
197. Байбуртлы Мансур // Там же. – С.43 - 44.
198. Байбуртлы Ягья // Там же. – С.44 - 45.
199. Байкина Сара // Там же. – С.45 - 46.
200. Байрашевский Ягья // Там же. – С.46 - 47.
201. Баккал Усеин // Там же. – С.47 - 48.
202. Балич Усеин // Там же. – С.48 - 50.
203. Батырмузаев Абдул-Гамит // Там же. – С.50 - 51.
204. Бекиров Мустафа // Там же. – С.54 - 55.

205. Бекирова Ребие // Там же. – С.56 - 57.
206. Бояджиєв Тейфук // Там же. – С.65 - 66.
207. Девлетов Али // Там же. – С.81.
208. Джелєялов Асан // Там же. – С.87 - 88.
209. Джемалєдин Абдураман // Там же. – С.88.
210. Джемалєдинов Абдуль-Керим // Там же. – С.89 - 90.
211. Джетере Нуриє // Там же. – С.92 - 93.
212. Джетере Сервер // Там же. – С.92 - 93.
213. Зєкки Якуб // Там же. – С.95.
214. Ибраимов Вели // Там же. – С.96 - 97.
215. Ибраимов Ибраим // Там же. – С.97 - 98.
216. Ислямов Асан // Там же. – С.104 - 105.
217. Исмагилов Гумер // Там же. – С.105 - 106.
218. Исмаилов Ибраим // Там же. – С.106.
219. Лятиф-заде Абдулла Мурадович // Там же. – С.130.
220. Мазинава Хатиджа // Там же. – С.131.
221. Мамин Абдулла // Там же. – С.132.
222. Меджитова Джеварие // Там же. – С.132 - 133.
223. Меинов Джелєял // Там же. – С.133 - 134.
224. Муратова Зубейда // Там же. – С.139 - 140.
225. Мусаниф Фєвзи // Там же. – С.140.
226. Мусаниф Якуб // Там же. – С.141.
227. Недим Мамут // Там же. – С.141 - 144.
228. Одабаш Абибулла // Там же. – С.148 - 151.
229. Османов Сеитхалиль // Там же. – С.156 - 157.
230. Сейдамет Джафер // Там же. – С.165-167.
231. Сейфулаєв Исмаил // Там же. – С.168 - 169.
232. Тархан Ильяс // Там же. – С.172 - 174.
233. Трупчу Джумазие // Там же. – С.178 - 180.
234. Трупчу Сервер // Там же. – С.180 - 181.
235. Умеров Бекир // Там же. – С.183 - 184.
236. Ушаков Исмаил // Там же. – С.188 - 189.
237. Фєтислямов Алим // Там же. – С.192 - 193.
238. Фирдевс Исмаил // Там же. – С.193 - 195.
239. Хаттатов Сеид-Джемилъ // Там же. – С.195 - 196.
240. Чагар Билял // Там же. – С.196 - 197.
241. Чобан-заде Бекир // Там же. – С.201 - 206.
242. Якуб-Кемаль Якуб // Там же. – С.225 - 226.
243. Рец.: Ценный труд по библиографии крымоведения // Библиотечное дело и краеведение: Сб. науч. тр. – К.; Симферополь, 1999. – Вып.1. – С.160 -162. – Рец. на кн.: Непомнящий А.А.Записки путешественников и путеводители в развитии исторического краеведения Крыма. – К.,1999.
244. Sarksilik ve kirim sarksilari // Kirim. – Ankara, 1999. – № 28. – S.8 -20.

2000

245. Видатний зоолог і мандрівник // Крим. світлиця. – 2000. – 17 берез.
246. Визначний економіст і статистик // Крим. світлиця. – 2000. – 5 трав.
247. Визначний математик, організатор вищої школи // Крим. світлиця. – 2000. – 26 трав., 2 черв.
248. Дослідник слов'янських мов // Крим. світлиця. – 2000. – 7 квіт.
249. Географ-енциклопедист і громадський діяч // Крим. світлиця. – 2000. – 6 січ.

250. Новые архивные материалы по истории востоковедения в Крыму // Востоковед. сб. – 2000. – №4. – С.3 -19.
251. Перші ректори // Крим. світлиця. – 2000. – 28 січ.
252. Ректор Бекіров // Крим. світлиця. – 2000. – 4 лют.
253. Ученые степени вчера и сегодня // Учен. зап. Тавр. экологического ин-та. – 2000. – Вып.2. – С.455 - 470.
254. Рец.: Ценный труд по библиографии украинского востоковедения // Востоковед. сб. – 2000. – №4. – С.189 -191. – Рец. на кн.: Кочубей Ю.М. Україна і Схід. Культурні взаємозв'язки України з народами Близького і Середнього Сходу: Підручний бібліогр. покажчик. – К.,1998.

2001

255. Аблямітова Зоре // ЕСУ. – К., 2001. – Т.1. – С.31.
256. Азізов Якуб // Там само. – С.217.
257. Айвазов Асан Сабрі // Там само. – С.230.
258. Акчокракли Осман // Там само. – С.341 - 342.
259. Александрович Рамазан // Там само. – С.360.
260. Ардашев П.М. // Там само. – С.635.
261. Асанов Алі // Там само. – С.738.
262. Асанов Емірсеїт // Там само. – С.738-739.
263. Великий терор в Крыму: трагедия народа, трагедия культуры // Репрессированное поколение крымскотатарских общественно-политических деятелей, подвижников науки и культуры. – Симферополь, 2001. – С.5 - 22.
264. Крымська (Східна) війна // Тарас Шевченко і Крим: Енцикл. довідник / Упорядник: Рудницький Г.А. – Сімферополь: Таврія, 2001. – С.137 - 138.
265. Синявський Антін // Там само. – С.233.
266. Методологічні принципи українознавства // Учен. зап. Симферопол. гос. ун-та. – 2001. – Т.14, №1. – С.68 - 73.

2002

267. Архивные поиски крымского француза, героя Мадагаскара // Учен. зап. Тавр. нац. ун-та. – 2002. – Т.15, № 1. – С.65 - 70.
268. Востоковед, профессор В.И.Филоненко: жизнь и труды // Востоковед. сб. – 2002. – № 5. – С.4 - 28.
269. Годы возмужания Бекира Чобан-заде // Голос Крыма. – 2002. – 20, 27 сент., 4 окт.
270. Годы ученичества Бекира Чобан-заде // Голос Крыма. – 2002. – 11 мая.
271. Крымские годы жизни Бекира Чобан-заде // Библиотечное дело и краеведение. – 2002. - №4. – С.77-92.
272. Къырымдаки буюк терор: халкънынъ фадннасы, медениетнинъ фадннасы (Великий терор в Крыму: трагедія народу, трагедія культури) // Янъи дюнъя. – 2002. – 2 нояб.
273. Студенческие годы Бекира Чобан-заде // Библиотечное дело и краеведение. – 2002. – Вып.3. – С.155 - 173.
274. 1920-1930-джы сенелери Къырым маариф реберлери орьсюнен чёкюч арасында (Керівники освіти Крыму між молотом і ковадлом в 1920-1930-х роках) // Тасиль. – 2002. – № 2. – С.18 - 21.
275. Як припинити «громадянську війну» // День. – К., 2002. – 10 жовт.

276. Рец.: Крымоведение за 100 лет // Библиография. – М., 2001. – №2. – С.89 - 91. – Рец. на кн.: Непомнящий А.А. История и этнография народов Крыма. – Симферополь, 2001.

2003

277. Байбуртли Ягья Наджі // ЕСУ. – К., 2003. – Т.2. – С.95.
 278. Байкіна Сара // Там само. – С.100.
 279. Балич Усейн Велі // Там само. – С.165.
 280. Батирмурзаєв Абдул-Гаміт // Там само. – С.303.
 281. Бекіров Мустафа // Там само. – С.435.
 282. Бекир Чобан-заденинь маариф саасындаки фаалиети (Діяльність Бекіра Чобан-заде як організатора освіти) // Тасиль. – 2003. – № 3. – С.28 - 34.
 283. История и литература, история литературы // Серебряный век: диалог культур: Сб. науч. ст. памяти проф. С.П.Ильёва. – Одесса: Астропринт, 2003. – С.14 - 27.
 284. Международное признание профессора Б.Чобан-заде // Голос Крыма. – 2003. – 21 нояб.
 285. Профессор Бекир Чобан-заденинь джиан севиесинде танылувы (Міжнародна слава професора Бекара Чобан-заде) // Тасиль. – 2003. – С.35 - 39.
 286. Охота на человека // Голос Крыма. – 2003. – 14, 21 марта.
 287. Педагогическая и научная деятельность Б. Чобан-заде в Баку // Голос Крыма. – 2003. – 7 февр.
 288. «Птицы смерти в зените стоят» // Голос Крыма. – 2003. – 18, 25 апр.
 289. Ученики и соратники И. Гаспринского // Исмаил-бей Гаспринский – великий сын крымскотатарского народа: Материалы междунар. конф. – Симферополь, 2003. – С.36 - 38.
 290. Чтобы знали и любили родной язык // Крым. панорама. – 2003. – 12 марта.
 291. [Рецензія] // Укр. іст. журн. – 2003. – №2. – С.137 - 139. – Рец. на кн.: Матяш І. Особа в українській архівістиці. – К., 2001.

2004

292. Боданінський Алі // ЕСУ. – 2004. – Т.3. – С.113.
 293. Боданінський Осейн // Там само. – С.113.
 294. Боспорський університет // Там само. – С.385.
 295. Крымский француз, герой Мадагаскара // Французы в Крыму. – Симферополь, 2004. – С.122 - 127.
 296. Летопись эпохи возрождения // Голос Крыма. – 2004. – 26 нояб.
 297. Лицей в Галатасарае: вчера и сегодня // Полуостров. – 2004. – 12 марта.
 298. Международное признание профессора Б. Чобан-заде // Востоковед. сб. – 2004. – Вып. 6. – С.8 - 19.
 299. Милый тиль ве медениет имаеджиси (Захісник рідної мови і культури) // Тасиль. – 2004. – № 1(5). – С.21 - 26.

2005

299. Международное признание // Эхо веков. – Казань, 2005. - №2. – С.110 - 116.

300. Bekir Coban-zade: Hayati. Taqdiri. Zamani // Голос Крыма. – 2005. – 18 марта, 22 апр.

Перелік робіт, які були рецензовані Д. П.Урсу

- Кертман Л.Е. История культуры стран Европы и Америки, 1870-1914. - М.:Высш. школа, 1987. – 304 с.
- Масаев М.В. Таврические татарские дивизионы: Документы и материалы из истории военной службы крымских татар. – Симферополь: Доля, 1999.
- Непомнящий А.А. Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века): Библиогр. исследование. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2000.
- Непомнящий А.А. История и этнография народов Крыма: библиография и архивы (конец XVIII – начало XX в.). – Симферополь: Доля, 2001. – 816 с.
- Поляков В.Е. Историческая эволюция городской топонимики Симферополя. – Симферополь: Сонат, 2001. – 224 с.
- Юнусова Л.С. Крымскотатарская литература: Сб. произведений фольклора и литературы. – Симферополь: Доля, 2000. – 344 с.
- Непомнящий А.А. Историчне кримознавство (кінець XVIII – початок XX ст.): Бібліогр. Дослідження. – Сімферополь: Бізнес-Інформ, 2003. – 456 с.
- Бобков В.В. Статистики Таврической губернии (XIX – начало XX в.): Библиогр. указатель. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2004. – 304 с.
- Мусаева У.К. Подвижники крымской этнографии, 1921-1941: Историогр. очерки. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2004. – 214 с.
- Поляков В. Клад и другие караимские истории. – Симферополь: Доля, 2004. – 144 с.
- Непомнящий А.А. Арсений Маркевич: Страницы истории крымского краеведения. – Симферополь: Бизнес-Информ, 2005. – 432 с.
- Поляков В.Е. Улицами Симферополя: История городской топонимии. – Симферополь: Крымучпедгиз, 2005. – 320 с.
- Шупік І.І., Кравченко Н.Б. Політологія: Навч. посібник: В 2 ч. – К.: ДАЖКГ, 2005. – 118 с. + 127 с.

Література про життя і наукову діяльність професора Д.П.Урсу

1953

[Репортаж про початок навчального року] // Чорномор. комуна. – 1953. – 2 верес.

Широко відчинилися вчора двері одеських вузів. Просторі аудиторії заповнила гомінлива молодь. З братньої Молдавії (помилка; треба було сказати – Росії) приїхав до Одеси вихованець дитбудинку Діма Урсу. Мрія юнака здійснилася – він став студентом історичного факультету Одеського державного університету ім.І.І. Мечникова.

1954

Чепіжко Л. Діма Урсу // За наукові кадри. – 1954. – 7 листоп.

Невисокого юнака з чорними (насправді сірими) розумними очима часто можна бачити за книгою в кабінетах та бібліотеці. Це студент II курсу історичного факультету Д.Урсу. Він учить відмінно, прагне глибоко вивчити матеріал, читає багато додаткової літератури.

1956

Лукаш О. Вони не конспектують лекції // За наукові кадри. – 1956. – 10 квіт.

На комсомольських зборах були піддані критиці студенти, які не конспектують лекції, займаються зайвими справами. Студентка Сидорова малює, Загинайло з натхненням пише епіграми, Урсу працює над кросвордами.

На зборах // За наукові кадри. – 1956. – 31 жовт.

Відбулися збори комсомольців IV курсу історичного факультету. Студенти добре працювали на збиранні кукурудзи. Згадали і про трудові успіхи наших цілинників, серед яких був Діма Урсу.

1960

Назмутдінова С. Людина великих стремлінь // Рад. степ. – Іванівка (Херсон. обл.), 1960. – 29 жовт.

Нарис про учителя історії Дружбівської середньої школи Д.П. Урсу. Він закінчив історичний факультет Одеського державного університету, де одержав ґрунтовну освіту й широку культуру. Учні з захопленням слухають матеріал з історії та географії, що викладає Дмитро Павлович. Він – педагог за покликанням, людина великої душі і великих стремлінь.

1961

Копиленко А. У навчанні і праці // Рад. степ. – 1961. – 7 верес.

У навчанні і праці бути першим! З таким девізом живуть і навчаються учні Балашівської восьмирічної школи, де директором Д.П. Урсу. Вони допомагають рідному колгоспу ім. 8 Березня. В цьому році старанно доглядали 7 – гектарну ділянку качанистої. Врожай видався справді рясним: на кожному гектарі учні одержали по 45 центнерів кукурудзи.

1962

Мірошніченко О. Великі покликання, творчі думки: З січневої наради вчителів // Рад. степ. – 1962. – 9 січ.

Цікавим був на конференції виступ директора Балашівської школи Д.П.Урсу. Він сказав, що в школі вже подолали двійку, наші завдання – щоб діти навчалися на 4 і 5.

1965

Юрченко М. Зрозуміло і цікаво // Заповіти Леніна . – Гола Пристань (Херсон. обл.),1965. – 23 лют.

Пропагандист колгоспу ім. Кірова Д.П. Урсу подає новий матеріал доступною мовою, його лекції насичені цікавими фактами та роздумами. Він користується авторитетом серед слухачів.

1966

Гонтар О. Покликання // Наддніпрянська правда . – Херсон,1966. – 10 серп.

В нарисі йде мова про директора Малокопанської 8-річної школи Д.П. Урсу, випускника Одеського університету, Він має великий педагогічний хист, любить дітей і школу, користується повагою серед населення. Він підвищує свій фаховий рівень в заочній аспірантурі Одеського університету, веде активну краснавчу роботу.

1967

Аспірантурі – увагу громадськості: З відкритих партійних зборів ОДУ // За наукові кадри. – 1967. – 28 черв.

Аспірант історичного факультету Д.П. Урсу, виступаючи на загальноуніверситетських зборах, сказав, що в підвищенні ефективності аспірантури важливу роль відіграє вирішення трьох проблем: правильний підбір аспірантів, організація їх наукової роботи і забезпечення публікації результатів досліджень.

1968

Пельцмакер Л. Початок шляху // За наукові кадри. – 1968. – 20 листоп.

На засіданні вченої ради історичного факультету буде обговорюватися кандидатська дисертація Д.П.Урсу. Подається його коротка біографія. Д.П. Урсу натхненно працював над своїм дослідженням. Він успішно починає свій шлях в науку, веде також велику громадську роботу. На фото: Д.П. Урсу із своїм наставником, професором К.Д. Петряєвим.

1971

Празднование 100-летия Парижской Коммуны: Хроника // Сов. студент / Моск. ин-т ин. яз. – 1971. – 12 марта.

На курсах Міністерства вищої освіти СРСР, де готують викладачів до роботи за кордоном, відбулися збори, які урочисто відзначали ювілей Паризької комуни. З великим інтересом була вислухана доповідь на французькій мові, яку зробив слухач курсів, доцент з Одеси Д.П. Урсу.

1976

Гонтар О. Передмова до публікації листів з Африки // За наукові кадри. – 1976. – 20 лют.

Четвертий рік працює в Африці старший викладач кафедри нової та новітньої історії нашого університету Д.П. Урсу. Він викладає всесвітню історію в педагогічному інституті в Бамако, столиці Республіки Малі. Гадаю, що його листи можуть зацікавити наших читачів.

1984

Амвросова М.Н. [Рецензия] // Вопр. истории. – 1984. - №5. – С.129-131.

Рец. на кн.: Урсу Д.П. Современная историография стран Тропической Африки, 1960-1980. – М.: Наука, 1983.

Вклад одесского ученого // Веч. Одесса. – 1984. – 25 мая; Знамя коммунизма. – 1984. – 27 мая.

В статті розповідається про наукову діяльність проф. Д.П.Урсу в галузі історичної африканістики. Нещодавно в центральному видавництві «Наука» надрукована його монографія «Современная историография Тропической Африки», яка одержала високу оцінку наукової громадськості. Матеріал для неї він зібрав під час 4-річного відрядження до Малі, а також в архівах і бібліотеках Франції. Інститут Африки при Академії наук СРСР запросив одеського ученого прийняти участь в підготовці 2-томного енциклопедичного словника «Африка», для якого він написав біля 30 статей.

Хміль І.С. Проблеми історії країн Тропічної Африки // Укр. іст. журн. – 1984. - № 7. – С.156 - 157.

Рец. на кн.: Урсу Д.П. Современная историография стран Тропической Африки, 1960 – 1980. – М.: Наука, 1983. – 263 с.

Chmiel J., Hamsikova D. V. Medzinarodne symposium historikov afrikanistov socialistickyh krajın // Historicky casopis. – Bratislava, 1984. - № 2. – S. 349.

Стислий виклад доповіді Д.П. Урсу на V симпозиумі істориків – африканістів соціалістичних країн в Братиславі (вересень 1983 р.). Доповідач розглянув еволюцію поглядів сучасних африканських істориків на антиколоніалізм в Європі.

Те ж саме // Asien, Afrika, Lateinamerika. – Berlin, 1984. - № 2. – S. 359.

1985

Щербань М. З відкритим серцем: Інтерв'ю з Д.П.Урсу // За наукові кадри. – 1985. – 11 жовт.

У зв'язку із візитом до Франції М.С. Горбачова завідувач кафедри нової історії проф. Д.П. Урсу поділився своїми спогадами про стажування в Сорбонському університеті, про зустрічі із ученими-африканістами, студентами Парижа, Бордо, Марселя. Йому пощастило слухати в Коллеж де Франс лекції видатних учених сучасності – етнографа і філософа К. Леві- Строса, історика Е. Леруа-Ладюрі. Він також відвідав Версаль, Шартр, Фонтенбло, Мальмезон, середньовічні замки Амбуаз, Шенонсо та ін.

Щербань Н. Мечниковские чтения: Новости науки // Знамя коммунизма. – 1985. – 18 мая.

Протягом багатьох років в ОДУ в день заснування університету відбуваються Мечниковські читання, де з доповідями виступають учені, які найбільш відзначилися в поточному році своїми вагомими науковими здобутками. Виступив завідувач кафедри нової та новітньої історії Д.П. Урсу, який нещодавно був відзначений премією на Всесоюзному конкурсі наукових робіт. Його доповідь була вислухана з великим інтересом.

Mihail P. [Рецензія] // Revue Roumaine d'Etudes Internationales. - Bucarest, 1985. - № 3. – P. 296 – 297.

Рец. на кн.: Урсу Д.П. Современная историография стран Тропической Африки. – М.: Наука, 1983.

Pavlicova V. [Рецензія] // Historicky casopis. – 1985. - № 1. – S. 123. – Рец. на кн.: Урсу Д.П. Современная историография стран Тропической Африки. – М.: Наука, 1983.

1986

Праця здійснює мрії: Передноворічне інтерв'ю з професором Д.П.Урсу // Чорноморська комуна. – 1986. – 1 січ.

Дзвінок з редакції повернув автора інтерв'ю в минуле, коли в цій же газеті було повідомлено про вступ до історичного факультету ОДУ вихованця дитбудинку Діми Урсу. Багато подій минуло з того часу. Минулий рік приніс радісну звістку про те, що його монографію про африканську історіографію відзначено премією Мінвузу СРСР як кращий науковий твір, виконаний у навчальних закладах країни. Зараз Д.П.Урсу працює над створенням першого навчального посібника з історіографії африканської історії для московського видавництва «Высшая школа».

1987

Урсу Дмитрий Павлович // Африка: Энцикл. справочник. – М.: Сов. энциклопедия, 1987. – Т. 2. – С. 642.

Коротка біографічна довідка, перелік друкованих праць в галузі історичної африканістики.

1990

Коляда В.А. ЦГАЗ СССР и устная история // Сов. Архивы. – 1990. - №6. – С.25.

Автор вказує на публікацію Д.П.Урсу «Методологические проблемы устной истории» як на першу вдалу спробу узагальнення зарубіжного досвіду в галузі фонодокументації.

Новиков С.С., Рогожин Н.И. Обзор работы секции «История» // Новое мышление и Африка: Материалы V Всесоюз. конф. африканистов. – М., 1990. – С. 123.

Про виступ д.і.н. Д.П.Урсу на конференції з доповіддю “Ліворадикальна історіографія ПАР у світлі нового мислення”, який підкреслив особливу гостроту ідейно-теоретичної боротьби в сучасній історіографії Південної Африки. Її епіцентром стала проблема співвідносин раси і класу в історії країни. За думкою Д.П. Урсу, слід відмовитись від конфронтаційних догматичних стереотипів в розумінні багатьох складних явищ сучасної африканської дійсності.

1991

Верникова Б. Подготовка историков: новые подходы: Интервью с проф. Д.П. Урсу // Одесский университет. – 1991. – 22 июня.

Враження голови Державної екзаменаційної комісії історичного факультету ОДУ проф. Д.П. Урсу про рівень знань випускників. Міркування щодо шляхів і методів покращення ефективності підготовки кадрів на факультеті.

Одесский университет, 1865 – 1991 / И.П.Зелинский, Л.А.Ануфриев, М.Е.Раковский и др. – К., 1991. – Про Д.П.Урсу, с.124.

Кафедру нової та новітньої історії ОДУ в 1976 – 1986 роках очолював професор Д.П.Урсу. Його монографія була відзначена премією на Всесоюзному конкурсі наукових робіт.

1992

Бердинских В.А. Проблемы устной истории в СССР // Этногр. обозрение. – 1992. - № 5. – С. 149.

Першу фундаментальну статтю в новій галузі історичної науки опублікував проф. Д.П. Урсу. Вона написана на основі широкого кола як вітчизняних, так і зарубіжних джерел і розглядає роль і місце усної історії в світовій історичній науці. До статті додано вичерпну бібліографію на багатьох мовах.

Хубова Д.Н. Устная история и архивы: зарубежные концепции и опыт: Автореф. дис. ... канд. ист. наук / Рос. гос. гуманитарный ун-т. – М., 1992. – 26 с. - О Д.П. Урсу, с.7.

В дисертації вказано на проф. Д.П. Урсу як на одного із авторитетних попередників в галузі методології, історіографії та антології усної історії.

1993

Ланчуковская Л.И. Педагог, ученый, друг профессор З.В.Першина // Видные ученые Одессы.– Одесса, 1993. – Вып. 3. - С.40.

За роки керівництва З.В.Першиною історичним факультетом ОДУ докторські дисертації захистили молоді талановиті учені, серед яких названо Д.П.Урсу. Вони активно ставали на ноги і розвивали свої наукові школи.

1995

Аппатов С.И., Першина З.В., Демин О.Б. Историческая наука в Одессе за 200 лет // Очерки развития науки в Одессе. – Одесса, 1995. – С.450-491. - Про Д.П.Урсу, с.488.

Попова Т.Н., Станко В.Н. Исторические исследования В Одесском университете: Традиции и современность // Вестн. ОГУ. – 1995. – Вып.1. – С.37-53.

В історичному огляді, серед інших учених, які були учнями професора К.Д.Петряєва, згадано Д.П.Урсу. Його кандидатська дисертація присвячена історії Англії. Далі повідомляється, що пізніше він звернувся до вивчення проблем історіографії країн Тропічної Африки.

1996

Гонтар О. Про автора // Наша школа. – 1996. - №3. – С. 21.

Короткий біографічний нарис, портрет.

Профессор Дмитрий Урсу // Ыылдыз. – 1996. –№2. – С.101.

Коротка біографічна довідка разом із статтею про нього на кримсько-татарській мові.

1997

На шляху відродження // Кримська світлиця. – 1997. – 28 листоп.

Рец. на ст.: Востоковедение и востоковеды Крыма, 1918 – 1941 // Востоковед. сб.- 1997. - № 1.

Редакційний відгук на публікацію статті Д.П. Урсу, в якій подано нарис історії орієнталістики в Криму за останні сто років.

История – это воскресение // Веч. Одесса. – 1997. – 21 нояб.

Рец. на кн.: Шулер Ж. 50 великих дат мировой истории. – Челябинск: Урал ЛТД, 1997. – 279 с.

1998

Отзывы и предложения (из писем читателей) // Голос Крыма. – 1998. – 3 июля.

Рец. на кн.: Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941) / Респ. Крымскотатарск. б-ка им. И. Гаспринского. – Симферополь: Крымучпедгиз, 1999. – 144 с.

Відгуки читачів відносно підготовки під керівництвом Д.П. Урсу біографічного словника діячів культури кримськотатарського народу. Відомий вчений із Ташкенту, зокрема, пише: “Спасибі вам, що ви розпочали святу справу увічнення пам’яті видатних діячів культури, які загинули від репресій доби тоталітаризму”.

1999

Али Р. Кендимизни билейик (Ми повинні знати самі про себе) // Къырым. – 1999. – авг. 21.

Рец. на кн.: Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941) / Респ. Крымскотатарск. б-ка им. И. Гаспринского. – Симферополь: Крымучпедгиз, 1999.

Віват, академія! //Кримська світлиця. – 1999. – 26 берез.

В інституті історії України Національної академії наук відбулися установчі збори Української академії історичних наук. Серед обраних дійсних членів – професор Дмитро Урсу.

Від редакції // Авдет. – 1999. – 9 юня.

Інформаційна замітка про публікацію двох книг професора Д.П. Урсу: "Очерки истории культуры крымскотатарского народа" і "Деятели крымскотатарской культуры".

Від редакції // Янъы дюнъы. – 1999. - 3 июля.

Презентація книги проф. Д.П. Урсу “Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941)” в Республіканській кримськотатарській бібліотеці ім. І. Гаспринського.

Дехтярьова Н. Біля джерела кримськотатарської культури // Вісн. Книжкової палати. – 1999. - № 10. – С. 20-21.

Рец. на кн.: Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941) / Респ. Крымскотатар. б-ка им. И. Гаспринского. – Симферополь: Крымучпедгиз, 1999.

Дехтярева Н.А. Возвращая забытые имена: Новые издания по истории крымскотатарской культуры // Библиотечное дело и краеведение. – 1999. - № 1. – С. 153 – 156.

Розширений варіант рецензії на дві книги проф. Д.П. Урсу, які щойно вийшли з друку: «Деятели крымскотатарской культуры (1921-1944): Библиогр. словарь» та “Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941)”.

Семена Н. На подступах к «Крымской энциклопедии» // Зеркало недели. – 1999. – 2 окт.

Дві книги проф. Д.П. Урсу, що одночасно з’явилися друком (“Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941)”, «Деятели крымскотатарской культуры, 1921 - 1944») створили міцні підвалини для підготовки в майбутньому загальної енциклопедії, що має охопити всі сторони життя півострова, як минулого часу, так і сьогодення.

Усеїнова Г. Имена и судьбы тех далеких дней // Голос Крыма. – 1999. – 11 юня.

Схвальні враження від бібліографічного довідника про діячів кримськотатарської культури, автором якого є професор Д.П. Урсу.

Усеїнова Г. Историю Крыма нужно написать заново // Голос Крыма. – 1999. – 2 июля.

Про презентацію книги Д.П.Урсу “Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941)” в Республіканській бібліотеці ім. І. Гаспринського.

Усеїнова Г. Книга о "расстрелянном поколении" представителей крымскотатарской культуры // *Голос Крыма*. – 1999. – 11 июня.

Коротка рецензія про книгу Д.П. Урсу "Очерки истории культуры крымскотатарского народа."

Усеїнова Г. Только правдивая история является мощным фактором общественного развития: Интервью с проф. Д.П. Урсу // *Голос Крыма*. – 1999. – 21 мая.

Розлога розповідь про завдання і цілі майбутньої міжнародної конференції, яка має незабаром відбутися в Сімферополі. Основна тема – життя і діяльність репресованої генерації кримськотатарських діячів культури, письменників, учених.

Хайредин З. [Рецензія] // *Йылдыз*. – 1999. - №4. – С. 150 - 151.

Враження відомого письменника про книги проф. Д.П, Урсу. Вони написані з позиції історичної правди і з симпатією до народу, який безневинно постраждав в роки сталінського тоталітаризму.

2000

Самойлов Ф.О. Урсу Д.П. // Професори Одеського (Новоросійського) університету: Бібліогр. словник. / Відп. ред. В.А. Сминтина. – Одеса: Астропринт, 2000. – Т. 4: Р-Я. – С.261 – 263.

Біографічна довідка, коротка бібліографія, портрет.

Чишко В. [Рецензія] // *Бібліот. вісн.* – 2000. - № 1. – С. 10.

Рец. на кн.: Урсу Д.П. Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921-1941). – Симферополь: Крымчпедгиз, 1999. – 144 с.

2001

Абдуллаев И. Чувство благодарности переполняет наши души // *Голос Крыма*. – 2001. – 2 марта.

Інтерв'ю з проф. Д.П.Урсу про його подальшу роботу над вивченням історії культури кримських татар. Сказано, що він передав на зберігання у відділ рукописів Республіканської кримськотатарської бібліотеки ім. І. Гаспринського свій архів і частину книжкового зібрання на багатьох мовах. Журналіст відмічає, що народ вдячний Д.П. Урсу за сумлінну роботу і його прихильність до безвинно репресованих людей. Додається біографічний нарис, портрет.

Професор Д.П.Урсу // *Голос Крыма*. – 2001. – 2 марта.

Біографічна довідка, портрет.

Урсу Дмитро Павлович // Тарас Шевченко і Крим: Енцикл. довідник / Упорядник Г.А. Рудницький. – Сімферополь: Таврія, 2001. – С.258 – 259.

Короткий біографічний нарис про одного з авторів цього довідника.

2002

Непомнящий А.А. Основні напрями історичного краєзнавства і бібліографічних досліджень в АРК (1991-2000) // Вісн. Київ. нац. ун-ту ім. Т.Шевченка. Історія. – 2002. – Вип. 63/64. – С.21 – 22.

В огляді автор відзначає два фундаментальні дослідження проф. Д.П.Урсу: «Нариси історії культури кримськотатарського народу» і «Діячі культури кримськотатарського народу». Вони стали значним внеском у створенні правдивої картини політичного і культурного життя Криму радянського періоду.

Олина В. Детство, опаленное войной // Таврический университет. – 2000. – Май (№ 3). – С. 7.

Нарис про дитячі та юнацькі роки проф. Д.П.Урсу. Внаслідок воєнного лихоліття він залишився сиротою. Деякий час був безпритульним, жебракував. Виховувався в різних дитячих будинках Молдавії, України і Росії. Потім потрапив до дитячої виправної колонії, де одночасно працював і навчався. Завдяки природним здібностям і наполегливості закінчив середню школу, потім університет в Одесі. Став доцентом, тепер він займає посаду проф. на кафедрі нової та новітньої історії. Портрет Д.П.Урсу в студентські роки.

2003

Бекир Чабан - заденинь 110 йыллыгына багъншлара (Присвячене 110 – річному ювілею Б. Чабан-заде) // Маари ишлери. – 2003. – № 5 (43).

На ювілейних зборах кримської громадськості з яскравою промовою про класика кримськотатарської літератури, політика і ученого Б.Чобан-заде виступив проф. Д.П.Урсу.

История Таврического университета, 1918 - 2003 / Под ред. Н.В.Багрова. – К.: Лыбидь, 2003. – 246 с. – О Д.П.Урсу, с. 162.

В 1980- ті роки окремі кафедри університету очолили вчені, які були запрошені з інших навчальних закладів країни. З Одеси приїхав проф. Д.П.Урсу, якого було обрано завідувачем кафедри нової та новітньої історії. Портрет.

От составителей // Люди и судьбы: Биобиблиогр. словарь востоковедов – жертв политического террора в советский период / Сост.: Я.В.Васильков, М.Ю.Сорокина. – СПб.: Петербургское востоковедение, 2003. – О Д.П.Урсу, с.9.

Упорядники словника висловили подяку перш за все і особливо тим історикам сходознавства, котрі щиро ділилися своєю дорогоцінною інформацією на протязі багатьох років. Серед них названо Д.П.Урсу. В словнику 12 нарисів написані на основі даних, що опублікував Д.П.Урсу.

Политические репрессии в Крыму (1920-1940 гг.) // Омельчук Д.В. и др. – Симферополь: Таврида, 2003. – О Д.П.Урсу, с.5, 97, 98, 154.

Д.П.Урсу – автор відомих публікацій по темі політичних репресій в Криму. Він один з небагатьох дослідників, диференційовано і діалектично викривали глибоке підгрунття тоталітаризму в радянському суспільстві, показали його жорстокі репресії проти власного народу.

2004

Добролюбский К.П., Добролюбский А.О., Добролюбская Ю.А. Семейный архив: Очерки. – Одесса: Optimum, 2004. – 225 с. - О Д.П.Урсу, с. 26.

З ініціативи проф. Д.П. Урсу в 1985 р. була проведена наукова конференція до 100-річчя з дня народження декана історичного факультету Одеського державного університету проф. К.П. Добролюбського. Д.П. Урсу є його наступником на посаді завідувача кафедрою нової та новітньої історії.

Змерзлый Б.В. Политические репрессии среди крымских татар, преподавателей Крымского госпедина // Культура народов Причерноморья. – 2004. – № 49, т.2. – С.20 -23.

Автор наголошує на тому, що першою працею, яка досліджувала проблему репресій, була книга проф. Д.П.Урсу «Нариси історії культури кримськотатарського народу». Вона є, стверджує автор, найцікавішою і найбільш інформативною за залученими матеріалами

Мусаева У.К. Подвижники крымской этнографии, 1921 – 1941: Историограф. очерки. – Симферополь: Таврия, 2004. – О Д.П.Урсу, с. 16, 17, 19, 20, 38, 71, 143, 171.

Вперше в науковій літературі проблема вивчення наукової спадщини сходознавців Криму, включаючи і етнографів, була піднята в працях проф. Д.П.Урсу. Мається на увазі його фундаментальна монографія «Нариси історії культури кримськотатарського народу». Тут вперше в науковий обіг впроваджені документальні джерела з архіву НКВС Криму. Окрім цього, в публікаціях Д.П.Урсу наведені невідомі факти з біографії багатьох кримських учених, письменників, діячів культури. Таким чином, він відкрив новий перспективний напрям наукових досліджень.

2005

Кочубей Ю. М. Трагедія людини, трагедія народу // Східний світ. – 2005. – № 3. – С. 128 – 130.

Рец. на кн.: Бекир Чобан - заде: жизнь, судьба, эпоха. – Симферополь: Крымучпедгиз, 2004. – 276 с.

[Рецензия] // Голос Крыма. – 2005. – 1 апр.

Рец. на те саме.

[Рецензія] // Яньы Дюнья. – 2005. – 26 февр.

Рец. на те саме.

Урсу Д.П. // Выпускники Одесского (Новороссийского) университета: Энцикл. словарь. Вып.1. – Одеса: Астропринт, 2005. – С. 213.

Короткий біографічний нарис, портрет.

Самойлов Ф.О. Урсу Д.П. // Професори Одесского (Новороссийского) университета: Біограф. словарь. – 2-е вид., доп. – Одеса: Астропринт, 2005. – Т.: Р-Я. – С. 296-298.

Біографічний нарис, коротка бібліографія, портрет.

Янъы Китаплар (Нові книги) // Маариф ишлери. – 2005. - № 2

(64). – С. 4.

Рец. на кн.: Бекир Чобан - заде: жизнь, судьба, эпоха. –

Симферополь: Крымучпедгиз, 2004. – 276 с.

Перелік докторських дисертацій, при захисті яких Д.П.Урсу виступав офіційним опонентом

Золотарёв В.П. Историческая концепция Н.И.Кареева: содержание и эволюция / Ленинград. гос. ун-т (11.03.1992).

Смертин Ю.Г. Идеология национального освобождения в Британской Западной Африке (30-е – начало 60-х годов XX в.) / Ин-т стран Азии и Африки при Моск. гос. ун-те им. М.В.Ломоносова (7.03.1993).

Чишко В.С. Біографістика як галузь історичної науки: історіографія та методологія / НАН України. Ін-т укр. археографії та джерелознавства ім. М.Грушевського (19.06.1997).

Чувпило О.О. Ідейно-політична боротьба в Індійському національному конгресі (20-30-ті роки XX ст.) / Харків. держ. ун-т (19.04.1995).

Эшкватов О. Национально-освободительное движение в странах Азии в советской историографии (1917-1990) / АН Республики Узбекистан. Ин-т востоковедения им. Беруни (13.12.1991).

Алфавітний покажчик наукових праць Д.П.Урсу

- Аббасова Зейнеп – 1999
 Абибулла Амет-Рашид – 1999
 Аблямитова Зоре – 1999, 2001
 Азизов Якуб – 1999, 2001
 Айвазов Асан Сабри – 1999, 2001
 Акки Исмаил – 1999
 Акчокраклы Осман – 1999, 2001
 Александрович Ромазан – 1999, 2001
 Алиева Муневер – 1999
 «Альма матер» на перекрестках высшей школы – 1987
 Английский пролетариат и коопартнершип – 1971
 Ардашев П.М. – 2001
 Архив ЮНЕСКО в Париже – 1982
 Архивные поиски крымского француза, героя Мадагаскара – 2002
 Архивы колониальной истории Франции – 1982
 Асанов Али – 1999, 2001
 Асанов Эмирсеит – 1999, 2001
 Аспірантурі – увагу громадськості: 3 відкритих партійних зборів ОДУ – 1967
 Атиено-Одхиамбо Эдуард – 1986
 Африка мрій і дійсності – 1976
- Байбуртлы Мансур – 1999
 Байбуртлы Ягья – 1999
 Байбуртли Ягья Наджі – 2003
 Байкина Сара – 1999, 2003
 Байрашевский Ягья – 1999
 Баккал Усеин – 1999
 Баландье Жорж – 1986
 Балич Усеин – 1999
 Балич Усеїн Велі – 2003
 Батырмузаев Абдул-Гамит – 1999, 2003
 Батьки і діти – 1965
 Безробіття в країнах капіталу – 1967
 Бекир Чобан - заде: жизнь, судьба, эпоха – 2004
 Бекир Чабан - заденинъ маариф саасындаки фаалиети (Діяльність Бекіра Чобан-заде як організатора освіти) – 2003
 Бекиров Мустафа – 1999, 2003
 Бекирова Ребие – 1999
 Боданінський Алі – 2004
 Боданінський Осейн – 2004
 Большой террор в Крыму: трагедия народа, трагедия культуры – 1999
 Боспорський університет – 2004
 Бояджиев Тейфук – 1999
 Бубу Хама – 1986
 Будут ли уточнения? – 1994
- В библиотеках России, Украины, Франции и других стран – 1997
 Варте поширення – 1966

- Великий терор в Криму: трагедия народа, трагедия культуры – 2001
 Видатний зоолог і мандрівник – 2000
 Видатний фізик-теоретик – 1999
 Визначний економіст і статистик – 2000
 Визначний математик, організатор вищої школи – 2000
 Вийшли в поле школярі – 1961
 Винахідник променів життя – 1999
 Вища нормальна школа – 1976
 Володар води й землі – 1999
 Востоковед, профессор В.И.Филоненко: жизнь и труды – 2002
 Востоковедение в Таврическом (Крымском) университете – 1994
 Востоковедение и африканистика на XV Международном конгрессе исторических наук – 1981
 Востоковедение и востоковеды Крыма в 20 - 30 – е годы – 1995
 Востоковедение и востоковеды Крыма, 1918 - 1941 – 1997
 Всесоюзна наукова конференція в Одесі – 1978
 Выдающийся ученый- тюрколог Б. Чобан-заде: жизнь и деятельность – 1998
- Географ-енциклопедист і громадський діяч – 2000
 Глеле Морис – 1986
 Годы возмужания Бекира Чобан-заде – 2002
 Годы ученичества Бекира Чобан-заде – 2002
 Графт-Джонсон Джон – 1986
 Две судьбы: народный поэт – 1998
 Две судьбы: народный художник – 1998
 Девлетов Али – 1999
 Деятели крымскотатарской культуры (1921-1944 гг.): Библиогр. словарь – 1999
 Джелялов Асан – 1999
 Джемаледин Абдураман – 1999
 Джемалединов Абдуль-Керим – 1999
 Джетере Нурие – 1999
 Джетере Сервер – 1999
 Диань Пате – 1986
 Диоп **Шейх Анта** – 1986
 Діячі кримськотатарської культури – 1999
 До питання про економічне становище англійського пролетаріату на початку ХХ століття – 1968
 «Добиваясь своих прав...»: Публикація документу з Держ. архіву Російської Федерації – 1999
 Доктор загальної історії – 1999
 Дослідник слов'янських мов – 2000
- «Є ще у нас профани»: З історії укр. школи в Криму – 1999
- З історії англійського фабричного законодавства епохи імперіалізму англійського фабричного законодавства епохи імперіалізму – 1973
 З історії сходознавства в Криму – 1996
 З історії сходознавства на Півдні України – 1994
 За тісний зв'язок сім'ї і школи – 1965
 Засоби соціальної буржуазії проти страйкового руху в 1900-1914 рр. – 1971
 Зекки Якуб – 1999
 Знання слухачів і підготовка лектора – 1965

Зовнішня політика УНР: історичні уроки і перестороги – 1997

Ибраимов Вели – 1999

Ибраимов Ибраим – 1999

Идейная борьба в современной африканской историографии – 1986

Изучение истории Африки в США – 1985

Ислямов Асан – 1999

Исмагилов Гумер – 1999

Исмаилов Ибраим – 1999

Историография и науковедение – 1985

Историография истории Африки – 1990

Историческая наука – 1986

Историческое время как методологическая проблема – 1995

История и литература, история литературы – 2003

История и политика в Тропической Африке – 1984

История Мали в новое и новейшее время – 1994

Йому було дев'ятнадцять – 1966

Інтернаціональний рух солідарності європейського пролетаріату з Паризькою Комуною – 1971

К вопросу о рождении национальной историографии в Анголе и Мозамбике – 1983

К вопросу об идейном кризисе современной западной африканистики – 1986

Кагаме Алексис – 1986

Карательная юстиция в региональном измерении: 37-ой год в Крыму – 1999

Картина М.Самокіша «Еміграція кримських татар» і радянська цензура – 1997

Кимамбо Исария – 1986

Кодекс интервьюера – 1992

Колониальный раздел Африки и его последствия: Дискуссия в зарубежной историографии – 1990

Конти - Россини – 1987

Корюмли тюркшынас алим Бекир Чобан-заде: Омюри ве фаалиети (Видатний учений-тюрколог Б.Чабан-заде: Життя й діяльність) – 1999

Країна на берегах Нігера – 1976

Кримська (Східна) війна – 2001

Крымоведение за 100 лет – 2001

Крымские годы жизни Бекира Чобан-заде – 2002

Крымский француз, герой Мадагаскара – 2004.

Культурная мозаика прошлого: Работа над ББС продолжается – 1998

Культурное возрождение крымских татар в 1920 - е годы – 1998, 1999

Къырым илими ве медениетининъ фаджиасы (Доля кримських учених) – 1994

Къырым татар гъечмиси ве гъелети (Вивчення кримських татар) – 1994

Къырымдаки буюк террор: халкънынъ фадннасы, медениетнинъ фадннасы (Великий терор в Крыму: трагедія народу, трагедія культури) – 2002

Леворадикальная историография ЮАР в свете нового политического мышления – 1984

В.І Ленін про одиночне, особливе, загальне в міжнародному робітничому русі 1900 -1919 рр. – 1970

В.І.Ленін про робітничий рух Європи та США на початку ХХ ст. – 1969

Летопись эпохи возрождения – 2004

Ли Абдулай – 1987

Лицей в Галатасарае: вчера и сегодня – 2004

Лятиф-заде Абдулла Мурадович – 1999

- Мазинова Хатиджа – 1999
 Мамин Абдулла – 1999
 Международное признание – 2005
 Международное признание профессора Б.Чобан-заде – 2003, 2004
 Международные организации: Учеб. пособие – 2000
 Мвенг Энгельберт – 1987
 Медениет фидайилери (Подвижники культуры) – 1996
 Меджитова Джевариэ – 1999
 Меинов Джелаял – 1999
 Методические указания и программа спецкурса «Историография африканской истории» – 1986
 Методические указания и программа спецкурса «Источниковедение истории нового и новейшего времени» – 1982
 Методические указания и тематика практических занятий по истории стран Европы и Америки – 1979
 Методологические вопросы устной истории – 1989
 Методология истории, что это такое? – 1995
 Методология исторической науки: Методические указания по спецкурсу – 1995
 Методология исторической науки: Программа курса для государственных университетов – 1995
 Методологічні принципи українознавства – 2001
 Методологія історії вчора і сьогодні – 1996
 Милий тиль ве медениет имаеджиси (Захісник рідної мови і культури) – 2004
 Муратова Зубейда – 1999
 Мусаниф Февзи – 1999
 Мусаниф Якуб – 1999
- На північному сході країни – 1976
 На «русских» улицах Парижа – 1980
 Народы Африки на пути независимости и прогресса – 1975
 Наукова сесія до 200-річчя з дня народження Ш.Фур'є – 1972
 Науковий огляд збірника “Питання нової та новітньої історії” – 1972, 1980
 Научная конференция в Одесском государственном университете им. И.И. Мечникова – 1986
 Недим Мамут – 1999
 Новые архивные материалы по истории востоковедения в Крыму – 2000
 Ньяне Джибрия – 1987
- О научной работе кафедры новой и новейшей истории Одесского государственного университета им. И.И. Мечникова – 1973
 О работе кафедры новой и новейшей истории Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова – 1980
 Обенга Теофия – 1987
 Огот Бетуэлл – 1987
 Одабаш Абибулла – 1999
 Одесский университет в 20 - 30 – е годы – 1995
 Османов Сеитхалиль – 1999
 Основные идейно-теоретические течения и школы в историографии стран Азии и Африки – 1985
 «... особенно засорен враждебным элементом» – 1995
 От Невольничьего берега до Народной Республики Бенин – 1981

- Охота на человека – 2003
 Очерки истории культуры крымскотатарского народа (1921 – 1941) – 1999
 Очигенг Уильям Роберт – 1987
- Педагогическая и научная деятельность Б. Чобан-заде в Баку – 2003
 Переклад. з французької, наукова редакція, примітки до кн.: Шулер Ж. 50 великих дат
 мировой истории (Челябинск, 1997) – 1997
 Перспективы развития исторической науки в Тропической Африке – 1974
 Перший декан – 1999
 Перші ректори – 2000
 По шляху до соціалізму: Лист з Румунії – 1961
 Политика коренизации и судьбы крымскотатарской интеллигенции – 1996
 Поэт и художник: Из истории культурной жизни Крыма – 1997
 Предисловие – 1999
 Проблема безробіття і соціальна політика урядових кіл Англії на початку ХХ ст. – 1969
 Проблемы истории английского рабочего движения в эпоху империализма – 1972
**Проблемы преподавания источниковедения в высшей школе: Круглый
 стол – 1987**
 Программа спецкурса «Проблемы новой истории стран Азии и Африки в советской и
 зарубежной историографии» – 1982
 Программы спецсеминаров по специализации новой и новейшей истории – 1977
 Професори Таврійського університету, 1918-1941: Біограф. нариси – 2005
 Профессор Бекир Чобан-заденинъ джиан севиесинде таньлувы (Міжнародна слава
 профессора Бекара Чабан-заде) – 2003
 Профессора Таврического национального университета им. В.И. Вернадского, 1918 –
 2000 – 2000
 Прошлое Африки на всемирном форуме историков – 1981
 «Птицы смерти в зените стоят» – 2003
- Рабочий класс Англии в начале ХХ века и социальная политика буржуазии: Автореф. дис.
 ... канд. ист. наук. – 1969
 Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Асан Сабри Айвазов
 – 1996
 Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Мустафа Бекиров
 – 1996
 Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Осман Акчокраклы
 – 1996
 Расстрелянное поколение крымскотатарских подвижников культуры: Усеин Боданинский
 – 1996
 Революция и история: Становление новой эфиопской историографии – 1979
 Ректор Бекіров – 2000
- Рецензія на кн.: Историческая наука стран Африки (М., 1979) – 1981
 Рецензія на кн.: Источниковедение африканской истории = Afrika zamani (М., 1977) – 1979
 Рецензія на кн.: Кертман Л.Е. География, история и культура Англии (М., 1968) – 1969
Рецензія на кн.: Матяш І. Особа в українській архівістиці (К., 2001) – 2003
**Рецензія на кн.: Elton G.R. Modern Historians on British History, 1485 - 1945 (London,
 1970) – 1972**
**Рецензія на кн.: Grimal A. De l'Empire Britannique au Commonwealth (Paris, 1971) –
 1973**
Рецензія на кн.: Ki - Zerbo J. Histoire de l'Afrique Noire (Paris, 1973) – 1977
Рецензія на кн.: Peuples du Golfe du Benin. Etudes reunites et presentees par

F. de Medeiros (Paris, 1984) – 1986

Рецензія на кн.: Ramos de Almeida P. Portugal e a escravatura en Africa. Cronologia. Do sec – XV ao sec XX (Lisboa, 1978) – 1979

- Рецензування: Бобков В.В. Статистики Таврической губернии (XIX – начало XX в.): Биобиблиогр. указатель (Симферополь, 2004) – 2004
- Рецензування: Кертман Л.Е. История культуры стран Европы и Америки, 1870-1914. (М., 1987) – 1987
- Рецензування: Масаев М.В. Таврические татарские дивизионы: Документы и материалы из истории военной службы крымских татар (Симферополь, 1999) – 1999
- Рецензування: Мусаева У.К. Подвижники крымской этнографии, 1921-1941: Историогр. очерки (Симферополь, 2004) – 2004
- Рецензування: Непомнящий А.А. Арсений Маркевич: Страницы истории крымского краеведения (Симферополь, 2005) – 2005
- Рецензування: Непомнящий А.А. История и этнография народов Крыма: библиография и архивы (конец XVIII – начало XX в.) (Симферополь, 2001) – 2001
- Рецензування: Непомнящий А.А. Историчне кримознавство (кінець XVIII – початок XX ст.): Біобібліогр. дослідження (Симферополь, 2003) – 2003
- Рецензування: Непомнящий А.А. Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века): Биобиблиогр. исследование (Симферополь, 2000) – 2000
- Рецензування: Поляков В.Е. Историческая эволюция городской топонимики Симферополя (Симферополь, 2001) – 2001
- Рецензування: Поляков В. Клад и другие караимские истории (Симферополь, 2004) – 2004
- Рецензування: Поляков В.Е. Улицами Симферополя: История городской топонимики (Симферополь, 2005) – 2005
- Рецензування: Шупик І.І., Кравченко Н.Б. Політологія: Навч. посібник: В 2 ч. (К., 2005) – 2005
- Рецензування: Юнусова Л.С. Крымскотатарская литература: Сб. произведений фольклора и литературы (Симферополь, 2000) – 2002
- Робітничий клас Англії на початку XX ст.. і соціальна політика буржуазії – 1969
- Раумбана – 1987
- Румунія в рихтуванні новобудов: Нотатки туриста – 1966
- Сейдамет Джафер – 1999
- Сейфулаев Исмаил – 1999
- Сила исторической правды – 1995
- Синявський Антін – 2001
- Современная историография стран Тропической Африки, 1960-1980 – 1983
- Современная историческая наука Тропической Африки – 1979
- Становление национальной историографии в странах Тропической Африки – 1979
- Страницы истории Демократической республики Сан-Томе и Принсипи – 1998
- Студенческие годы Бекира Чобан-заде – 2002
- Судьба крымских национал-коммунистов: На культурном фронте в эпоху террора – 1999
- Сходознавець В.Й.Филоненко – 1999

- Таддэсэ Тамрат – 1987
 Тархан Ильяс – 1999
 Теоретичне навчання педагогічних кадрів – 1961
 Трагедия крымской науки и культуры – 1995
 Трагедия 17 апреля 1938 года – 1998
 Традиционная история и историческая традиция – 1983
 Трупчу Джумазие – 1998, 1999
 Трупчу Сервер – 1999
 Тут ми живемо: Красзнавчі нотатки – 1963
 1920-1930-дгы сенелери Къырым маариф реберлери орьсюнен чёкюч арасында
 (Керівники освіти Криму між молотом і ковадлом в 1920-1930-х роках) – 2002
 Тэкле Цадык Мэурия – 1987
- У африканских историков – 1974
 У истоков африканской революционной демократии – 1983
 У этнической карты народов мира: Догоны – 1978
 Умеров Бекир – 1999
 Университеты и профессура – 1987
 Успенский Порфирий – 1987
 Успіх українських митців (Враження від кінофільму «Тіні забутих предків») – 1966
 Устная история в современном мире – 1991
 Устная история как история современности – 1990
 Устная история как научная и учебная проблема – 1992
 Устная история: теория и практика: Программа и методические указания
 по спецкурсу – 1991
 Устная спонтанная история в закрытом обществе – 1996
 Устные источники по истории Западной Африки – 1976
 Ученики и соратники И. Гаспринского – 2003
 Ученые степени вчера и сегодня – 2000
 Ушаков Исмаил – 1999
- Фетислямов Алим – 1999
 Фирдевс Исмаил – 1999
 Філолог з світовим ім'ям – 1999
 Формы и методы идеологической работы – 1987
 Французская африканистика: центры, люди, проблемы – 1981
- Хаттатов Сеид-Джемилъ – 1999
- Ценный труд по библиографии крымоведения – 1999
 Ценный труд по библиографии украинского востоковедения – 2000
- Чагар Билял – 1999
 Чобан-заде Бекир – 1999
 Чобан-заде: жизнь и смерть: По архив. данным – 1998
 Чтобы знали и любили родной язык – 2003
- Шаркъшынаслыкъ ве Къырым шаркъшинаслары (Кримське сходознавство і сходознавці)
 – 1998
- Шкільна агіткультбригада – 1962

Школа споруджується... 5 років – 1965

Эфиопистика – 1987

«Я не только читаю, но и пишу» – 1999

Як готуватись до занять: Консультація – 1966

Як припинити «громадянську війну» – 2002

Якуб-Кемаль Якуб – 1999

Archives de l'histoire coloniale française en Russie – 1993

Bekir Coban-zade: Hayati. Taqdiri. Zamani – 2005

Etudes sur l'histoire de l'Asie du Sud-Est en Russie et en Ukraine – 1994

History in Tropical Africa: centers, people, ideas – 1994

Kirim bilim ve kulturunun faciasi – 1995

Kirim tatar arastirmalarinin decmisi ve delcedi – 1994

Les etudes sur l'histoire de l'Afrique Occidentale en URSS – 1975

L'Histoire en Afrique Tropicale: centres de recherche, hommes, ideas – 1994

Notas sobre historia oral en la sociedad sovietica – 1997

Professor P. Ardashev in Tartu – 1998

Sarksilik ve kirim sarksilari – 1999

Solidarite internationale avec l'Ethiopie dans les annees de l'agression italienne fasciste – 1988

Тематичний покажчик

Азія
 “Альма матер”
 Америка
 Англійська мова
 Англійське фабричне законодавство
 Англійський пролетаріат
 Англійський робітничий рух
 Англія
 Ангола
 Архіви Росії
 Архів ЮНЕСКО
 Архіви Росії
 Архіви Франції
 Архівістика українська
 Аспірантура ОДУ
 Африка, соціальні перетворення
 Африка Західна
 Африка Південна
 Африка Тропічна
 Африка Чорна
 Африканістика США
 Африканістика Франції
 Африканська історіографія
 Африканські історики

Безробіття
 Бенін, Народна Республіка
 Бібліографія сходознавства
 Бібліотеки України, Росії, Франції
 Боспорський університет
 Британська імперія
 Британська історія
 Буржуазія

Великий терор в Криму
 Викладання історіографії

Гаспринський Ісмаїл
 Географія Англії
 “Громадянська війна”

Діячі кримськотатарської культури
 Догони
 Джерелознавство

Екологічний світогляд
 “Еміграція кримських татар”, картина М.Самокиша
 Етнографія Бенінської затоки
 Ефіопістика

Закрите суспільство
Зовнішня політика УНР

Ідейна боротьба
Ідеологічна робота
Інтернаціональна солідарність
Історіографія африканська
Історіографія ефіопська
Історіографія ПАР
Історіографія Сходу
Історіографія та наукознавство
Історична наука
Історична правда
Історична традиція
Історичний час
Історія Беніна
Історія в Тропічній Африці
Історія і політика
Історія і революція
Історія культури
Історія літератури
Історія Малі
Історія світова
Історія сходознавства
Історія Чорної Африки

Караїми
Каральна юстиція
Кодекс інтерв'юера
Колоніальний розділ Африки
Коренізація в Криму
Краєзнавство
Кримознавство
Кримська війна
Кримська етнографія
Кримськесходознавство
Кримські українці
Кримські націонал-комуністи
Кримський француз
Кримськотатарська культура
Кримськотатарська література
Культура
Культура Англії
Культура Європи

Ліворадикальна історіографія ПАР
Лицей в Галатасарай

Мадагаскар
Методика
Методологічні питання
Метододологічні принципи

Методологія історії
Міжнародні організації
Міська топонімія
Мозамбик
Музейна справа

Науковознавство
Нова та новітня історія

Одеський університет

Паризька Комуна
Південно-Східна Азія
Політологія

Работоргівля Португалії
Румунія, соціальні перетворення
Робітничий рух Європи

Сан -Томе і Принципі, історія
Соціальна політика
Страйковий рух

Таврійська губернія
Таврійські татарські дивізіони
Таврійський університет
“Тіні забутих предків”, кінофільм
Традиційна історія

Українці в Криму
Усна історія
Усна історія як історія сучасності
Усна історія як наукова проблема
Учені ступені, історія

Чобан-заде Бекір

Іменний покажчик

Аббасова Зейнеп
Абдуллаев И.
Абибулла Амет-Рашид
Аблямитова Зоре
Азизов Якуб
Айвазов Асан Сабри
Акки Исмаил
Акчокраклы Осман
Александрович Ромазан
Али Р.
Алиева Муневвер
Алпатова Г.М.
Амвросова М. Н.
Ануфриев Л.А.
Апатов С.И.,
Ардашев П.М.
Асанов Али
Асанов Эмирсеит
Атиено-Одхиамбо Едуард

Багров Н.В.
Байбуртлы Мантур
Байбуртлы Ягъя Наджи
Байкина Сара
Байрашевский Ягъя
Баккал Усеин
Баландье Жорж
Балич Усеин Вели
Батырмузаев Абдул-Гамит
Бекиров Мустафа
Бекирова Ребие
Бердинских В.А.
Бобков В.В.
Боданінський Алі
Боданинский Усеин
Болтенко М.Ф.
Бонгард-Левін Г.М
Бояджиев Тейфук
Бубу Хама

Васильков Я.В.
Верникова Б.

Гаспринский И.
Глеле Морис
Голден Л.О.
Головко І.Д.
Гонтар О.
Горбачов М.С.

Графт-Джонсон Джон

Давидсон А.Б.
Девлетов Али
Демин О.Б.
Дехтярева Н.А.
Джелялов Асан
Джемаледин Абдураман
Джемалединов Абдуль-Керим
Джетере Нурие
Джетере Сервер
Диань Пате
Диоп **Шейх Анта**
Добролюбская Ю.А.
Добролюбский А.О.,
Добролюбский К.П.

Жуков Ю.

Зав'ялова І.В.
Зекки Якуб
Зелинский И.П.
Змерзлый Б.В.
Золотарёв В.П.

Ибраимов Вели
Ибраимов Ибраим
Ильёв С.П.
Ислямов Асан
Исмагилов Гумер
Исмаилов Ибраим

Кагаме Алексис
Кареев Н.И.
Каришковський П.О
Катиліна
Кертман Л.Е. (Кертман Л.Ю.)
Кимамбо Исария
Кинг Э.
Ковалівський А.П.
Коваль И.Н.
Коляда В.А.
Конти-Россини
Копиленко А.
Кочубей Ю.М.
Кравченко Н.Б.

Ланчуковская Л.И.
Леві-Строс К.
Ленін В.І.
Леруа-Ладюрі Е.
Ли Абдулай

Лукаш О.
Лятиф-заде Абдулла Мурадович

Мазинова Хатиджа
Мамин Абдулла
Маркевич Арс.И.
Масаев М.В.
Матяш I.
Мвенг Энгельберт
Меджитова Джеварие
Меинов Джелял
Меламед Б.М.
Мірошниченко О.
Муратова Зубейда
Мусаева У.К.
Мусаниф Февзи
Мусаниф Якуб

Назмутдінова С.
Недим Мамут
Непомнящий А.А.
Никулина Л.В.
Новиков С. С.
Ньяне Джибрия

Обенга Теофия
Огот Бетуэлл
Одабаш Абибулла
Озенбашлы Амет
Олина В.
Ольдерогге Д.О.
Омельчук Д.В.
Османов Сеитхалиль
Очиенг Уильям Роберт

Параджанов Л.
Пельцмахер Л.
Першина З.В.
Петряев К.Д.
Поляков В.Е.
Попова Т.Н.

Раковский М.Е.
Раумбана
Рогожин Н.И.
Рудницький Г.А.

Самойлов Ф.О.
Самокиш М.
Сейдамет Джафер
Сейфулаев Исмаил
Семена Н.

Сизоненко Є.В.
Синявський Антін
Смертин Ю.Г.
Сминтина В.А.
Сорокина М.Ю.
Станко В.Н.

Таддэсэ Тамрат
Тархан Ильяс
Трофимов В.О.
Трупчу Джумазие
Трупчу Сервер
Тэкле Цадык Мэурия

Умеров Бекир
Усеинова Г.
Усеинова Д.
Успенский Порфирій
Ушаков Исмаил

Фетислямов Алим
Филоненко В.Й.
Фирдевс Исмаил
Фур'є Ш.

Хазанов А. М.
Хайредин З.
Хаттатов Сеид-Джемилъ
Хміль І. С.
Хубова Д.Н.

Цицерон

Чагар Билял
Чепіжко Л.
Чишко В.С.
Чобан-заде Бекир
Чувпило О.О.

Шеварднадзе Е.А.
Шевченко Т.Г.
Шулер Ж.
Шупик І.І.
Щербань М.

Эшкуватов О.

Юнусова Л.С.
Юрченко М.

Яблочков Л.Д.
Якуб-Кемаль Якуб

Ardashev P.M.	див. Ардашев П.М.
Chmiel J.	
Coban-zade Bekir	див. Чобан-заде Бекир
Elton G.R.	
Hamsikova D.V.	
Grimal A.	
Ki - Zerbo J.	
Mihail P.	
Pavlikova V.	
Ramos de Almeida P.	

Список принятых сокращений

АН – Академія наук

АРК – Автономна Республіка Крим

ЗНК – За наукові кадри

ЛГУ – Ленинградский государственный университет

ЛНУ – Львівський національний університет

МГУ – Московский государственный университет

НАН України – Національна Академія наук України

НКВС – Народний комісаріат внутрішніх справ

ОГУ – Одесский государственный университет им. И.И.Мечникова

ОДУ – Одеський державний університет ім. І.І.Мечникова

ОНУ – Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова

ПАР – Південно-Африканська Республіка

РАН – Российская Академия наук

СРСР – Союз Радянських Соціалістичних Республік

УІЖ – Український історичний журнал

ЦАМО – Центральный архив Министерства обороны Российской Федерации

ЦГАЗ СССР – Центральный государственный архив звукозаписей СССР

ЮАР – Южно-Африканская Республика

ЮНЕСКО – Организация ООН по вопросам образования, науки и культуры